

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske:

celo leto skraj naprej . . . K 60—
pol leta K 30—
četrta leta K 15—
na mesec K 5-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 65—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 70—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica.
Upraviteljsko (spodaj, pritličje, levo). Knjižna ulica št. 5, telefon št. 90.

Inkaja vseh dan svoja, izvenredna medletja in pravnika.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln, dvakrat po 11 vln, tretjič po 10 vln. Poslano (enak prostor) 30 vln, parit in zalivanje (enak prostor) 20 vlnarjev. Pri večjih inkajih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vnaprej po nakazilu. Na samo plačilo naročbe brez priložne denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna Tiskarna“ telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hoji po pošti:

celo leto naprej K 58—
pol leta K 29—
na mesec K 5—

Posamezna številka velja 30 vlnarjev.

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knjižna ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 34.

Današnje vesti.

Posebna brzojavna poročila „Slov. Naroda“:

ITALIJANI PROTI DR. ŽOLGERJU.

Geneve, 9. marca. Tukajšnji list „Suisse“ priobčuje z italijanske strani inspiriran uvodnik, v katerem pobija jugoslovanske težnje in zlasti ljuto napada delegata na mirovni konferenci dr. Žolgerja.

ITALIJANI ZA NIKITO.

Geneve, 9. marca. „Idea Nazionale“ je priobčila uvodnik, v katerem zahteva, naj se v celoti zopet vzpostavi Črna gora.

D' ANNUNZIO DOKAZUJE ITALIJANSTVO GORICE.

Geneve, 9. marca. D' Annunzio je sprejel zastopnike mesta Gorice in imel pri tej priliki velik govor, v katerem je dokazoval italijanstvo goriskega mesta.

INTERPELACIJA RADI SPLITA.

Geneve, 9. marca. V italijanskem senatu je več senatorjev vložilo muno interpelacijo radi dogodkov v Splitu.

TURATIJEV GOVOR V ITALIJANSKI ZBORNICI. — WILSON ALI LJENIN.

Geneve, 9. marca. V zadnji seji italijanskega parlamenta je imel vodja italijanskih socialistov, Turati, velik govor o proporcionalni volilni pravici. V svojem govoru je med drugim naglašal, da ne namerava vladi napovedati boja, marveč da hoče izvejevati samo čisto primerne reforme. Te reforme se morajo izvesti sedaj ali nikoli. V socialistični stranki se pojavlja vedno globlji razdor med onimi, ki stojijo na temelju sedanjega družabnega reda in ki se nadejajo, da se bo ta družabni red še dal izboljšati, in med drugimi, ki smatra za potrebno, da se takoj vzpostavi druga družabna ureditev. Ni izključeno, da bi se tudi v Italiji ne doigrali drugi dogodki, ni izključeno, da bi se nekateri izmed socialistov ne pridružili skrajni levici in ne nastopili izven države prot državi. Nastala je dilema: Wilson ali Ljening. Nadomestje se naj s parlamentom ali sovjetom. Samo z reformo, kakršno zahtevajo danes socialisti, lahko parlament zopet pridobi pri ljudskih masah potrebno zaupanje. Govornik je mnenja, da parlamentarni sistem se ni izgubil vseh svojih prednosti in da se, vsaj v latinskih državah ni zrel za pogin. Turati se je nato zavzemal za skrajno politiko in za proporcionalno volilno pravico, naglašuje, da hoče sedanji parlament umreti v polni lepoti. Govornik je končno razpravljal o učinku možne ministrske krize na pariški konferenci ter naglašal, da naj parlament odloči o usodi celoga političnega sistema. — Za Turatijem je govoril v imenu republikancev Celestia, ki je izjavil, da bo njegova stranka glasovala za Turatijev predlog. Ministrski predsednik Orlando je v svojem govoru nastopil, čisto prekinjen po medključnih levici, proti Turatijevemu predlogu ter apeliral na zbornico, naj vladi izreče svoje zaupanje. Med splošno pozornostjo se je zavzel za vladni predlog tudi poslanec Nitti. Nato se je ob 7. zvečer vršilo glasovanje z že znanim uspehom. — Mišljenje v časopisih o rezultatu glasovanja je zelo deljeno. Socialisti, katoliki in republikanci so dijali o izidu glasovanja zelo nepovoljno, za vlado pa se zavzema v prvi vrsti časopisje, pripadajoče Giolittijevi struji. Turatijev govor je napravil globok vtis na javnost, zlasti zaradi tega, ker je socialistični vodja prvič opozoril v zbornici na nevarnost boljševizma v Italiji.

ITALIJANSKA ZBORNICA.

Geneve, 9. marca. V italijanski poslanski zbornici so posamezni poslanci ostro kritizirali vojaško birokracijo. Jakiški poslanec je energično zahteval velikopotezni gospodarski program za odpravo vojnih poškodb. Industrijski minister Cinielli je prav nespreto branil vladine odredbe, zlasti nasproti izvozu tekstilnega blaga ter obljubil, da bo vlada vse ukrenila, da se odpravijo vse zlorabe in nerednosti v njegovem resortu. Poslanec Toscanelli je izjavil, da potrebuje Italija letno 8 milijard več dohodkov. Ker znaša vse nacionalno pre-

moženje samo 100 milijard, je treba, da se uvede novi monopol. Finančni minister Meda je naznanil, da namerava vlada že v najkrajšem času uvesti več novih monopolov. — Zbornica je na to razpravljala o načrtu zakonske reforme, s katero se ima uvesti delna razporeda. Geneve, 9. marca. V Napoliju so 2. t. m. priredili protestno zborovanje radi dogodkov v Splitu.

IZDAJICE JUGOSLOVANSKE STVARI.

Geneve, 9. marca. V Rimu so srbski dijaki pretekli teden napadli svojega rojaka dijaka Alekriča ter ga pretepli, ker je v nedeljo v javnem govoru zagovarjal italijanske aspiracije na Dalmacijo. Rimski listi skušajo iz tega dogodka napraviti veliko državno ofero in zahtevajo, naj se z vso strogostjo nastopi proti srbskim študentom.

Geneve, 9. marca. Glede dalmatinske misije v Parizu je treba konstatirati na podlagi zanesljivih informacij, da je ta komisija, dasi ji pripadajo tudi Jugoslovan, italijansko delo in da skuša v Parizu vplivati na razne politične kroge v italijanskem zmislu, kar se ji je žal v nekaterih manj poučenih krogih tudi posrečilo.

REŠKO VPRAŠANJE.

Geneve, 9. marca. Profesor Edvard Susmel, delegat italijanskega Narodnega sveta, priobčuje odprto pismo na predsednika Wilsona ter ga poziva, naj prisodi Reko Italiji.

Geneve, 9. marca. Hervé priobčuje v svojem glasilu „Victoire“ uvodnik o jadranskem vprašanju, v katerem se zavzema za internacionalizacijo Reke in za sporazum med Italijani in Jugoslovani.

ITALIJA NAJ PODPIRA ROMUNIJU.

Geneve, 9. marca. Romunska kraljica je sprejela več italijanskih častnikov, katerim je izjavila, da mora Italija podpirati romunske aspiracije, ker družijo obe latinski državi skupni interesi.

ITALIJANI ZA NEMCIJO PROTI FRANCJI.

Geneve, 9. marca. V vprašanju levere renškega brega zagovarjajo Italijani nemško stališče nasproti Franciji. Izmed italijanskih časopisov priobčuje „Secolo“ strasten uvodnik proti nevtiralizaciji levega renškega brega in proti vzpostavitvi meja iz leta 1814.

AMERIKA PREDLAGA RAZSODIŠČE O ČESKO - JUGOSLOVANSKEM KORIDORU?

Geneve, 9. marca. Glede jugoslovansko - češke meje se ni teritorialna komisija izrekla nobene odločitve. Amerika predlaga razsodišče.

MEDNARODNA MISIJA PREIŠČE JUGOSLOVANSKO - ITALIJANSKE INCIDENTE.

Geneve, 9. marca. Danes bo imenoval „Svet desotrice“ na mirovni konferenci v Parizu vojaško misijo, ki bo imela nalogo preiskovati italijansko - jugoslovanske incidente. Vojaška misija se napoti na lice mesta, da tamkaj natančno prouči in preišče vse dogodke. Anglija, Amerika in Francija so enodušno naklonjene Jugoslovanom.

DONAVSKA FEDERACIJA JE IZ KJUCENA!

Geneve, 9. marca. Kakor smo pravkar izvedeli, se na temelju angleško-francoskega kompromisa uveljavlja naziranje, da je docela izključena politična donavska federacija. Tudi gospodarsko je treba preje izvršiti likvidacijo. Potem bo treba brezpogojno skleniti gospodarski sporazum, kateremu se ima pritegniti tudi Madžarska. Glede Avstrije žele vesele, da se proglasi za nevtralnno.

PRVI SPOR PRED SODIŠČEM „ZVEZE NARODOV“.

Geneve, 9. marca. Republika Peruanska je kot prva država predložila svoj spor z Equadorom v odločitev „Zveze narodov“.

Glej brzojavke na 5. strani.

Kardinalu Francisu Bourneu.

V času, ko smo bili Jugoslovani še okovani v verige nemškega robstva, ko je srbski del našega naroda, izgnan iz domovine, iskal zatočišča v tujini, si nam Ti stal zvesto ob strani, nam nudil svojo oporo in zaščito ter otiral s samaritansko roko solze bednih izgnancev, ki so našli varno zavetje v gostoljubni Tvoji domovini.

Ko je nam zasijalo solnce zlate svobode, ko smo s pomočjo velikih naših prijateljev razdrolili suženjske okove, si prihitel kot prvi k nam, da nam znova izkaže svojo toplo ljubav, da nas utrdi in okrepiš v trdni veri in neomajnem zaupanju v našo lepšo bodočnost.

Ko stopaš danes na slovenska tla, Ti hité nasproti vsa slovenska srca v plamteči ljubezni in Ti kličejo:

Pozdravljen na slovenski zemlji, dobrodošel v naši sredini!

Dr. Fr. Zbanič:

Konec govora na mirovnem kongresu.

...In tako smo dokumentarčno na nepobiten način dokazali, da je resnica in z resnico tudi pravica na naši strani! Navedli smo dejstva, sama goja dejstva. Vsek poskus, omajati verodostojnost naših navedb, se mora razpršiti v nič kakor se razprši val ob čerh skalovnega morskega obrežja. Morja se zdi komu smela ta naša trditve. Gospodje delegati, samozavesi: teh naših besedi izhajajo iz zavesti, da smo si do skrajne možnosti prizadevali, nikjer grešiti zoper poštenost; ta samozavest ima podlago v našem svetem prepričanju, da ne zahtevamo nič, kar bi nam ne šlo po božjih, po človeških in po naravnih pravicah!

Pa poročite kdo: Vi zahtevate na vse strani! Res je, gospodje delegati, mi zahtevamo na vse strani. Toda v tem ne nič ni nepravilnega, nič, kar bi ne bilo v popolnem skladu z resnico in pravico; nič, kar bi ne mogla zagovarjati še tako popolna tankovestnost. Saj kovično pač ne pride na to, koliko in kje kdo zahteva, temveč koliko in kje je kdo upravičen zahtevati. Mi zahtevamo na vse strani, ker smo izgubili na vseh straneh, mi zahtevamo na vse strani, ker li utrpeli nove izgube, ako bi se ne vpoštevale naše želje. Naš narod, razcepjen in razkasan ter zagozoden med same močnejše, po nadvladi hropeneče narode, je tekom stoletij pač podlegel na vseh straneh! Ali ni čudno, da ni podlegel popolnoma? Kateri narod bi bil vzdržal to? Ali ni pokazal naš narod baš s tem tako živjensko silo, da bi bil vsak dvom o tem, je li sposoben živeti svoje lastno življenje, neupravičen? Pa pa smo v stoletnem neenakem boju izgubili tu in tam, je naravno. Naj govorimo samo o Slovincih! Poldrugi milijon nas je, a razdeljeni smo bili v tri države in v eni državi zopet v pet kronovin. Razen na Kranjskem nismo bili nikjer v večini in se tu smo bili vsled znanega terorizma dunajske vlade do nedavnih časov majorizirani od peščice na Kranjsko zanešenih Nemcev. Komu ne bo jasno, da so se povsod ob periferiji morale krčiti naše meje in da

se je tekom stoletij vas za vasjo pogrezala v morje tujih narodnosti! Mnogo je popolnoma izgubljeno, mnogo na pol. In to, kar ni še popolnoma izgubljeno, ali kar je bilo še zadnje čase naše, na je obnemem za našo obrambo, za naš obstanek neobhodno potrebno, to zahtevamo pač po vsej pravici nazaj!

Gotovo, meje se ne dajo potegniti tako, da bi se ne čutil prizadetega ni eden ni drug. Če bi se to dalo, potem bi bili mi prvi, ki bi zahtevali v tem pogledu največjo točnost. Toda, ako že mora kdo izgubiti, se vpraša, kdo naj izgubi? Ali naj mi, ki smo tekom časa izgubili že toliko, izgubimo še več, ali naj mi izgubimo še to, kar je našega samega za to, ker se je tuje posrečilo, vrniti se med nas? Ali naj izgubimo mi ki smo se držali vedno za mejami, ali oni, ki so segali preko mej v tujo last? Vsa Koroška, vsa Štajerska je bila naša, notri na Tirolsko in na Nižje Avstrijsko je segal naš življenjski polovica naše posesti smo izgubili, in zdaj naj odstopimo še del tega, kar posedajemo, in to samo za to, da ne bo težil naš in vaš smrtni sovražnik? Gospodje delegati, to bi bilo napadno človekoljubje, ki ga treba v interesu dobrih stvari natanko razločevati od pravega človekoljubja! To bi se reklo, pripomoči do zmagovalstva tistemu, ki bi moral občutiti, da je premagan! Ali o bilo to prav? Si li ne morete misliti, kaj bi bil naš skupni nasprotnik storil nam kot vam, če bi bil zmagal on? Ali ne veste, s čim vam je grozil? In zdaj naj bi mu bili izročeni kot žrtev mi, ki smo vsak dan molili i Bogu za vašo zmago? Ali veste, kakšni usodi nas prepuščate? Ne, tega ne morete hoteli! Tega ne smete hoteli, v lastnem interesu ne! Gospodje delegati, ta na pol pomemena mesta, kakor Maribor, Celovec, Beljak, niso nič drugega kot oni stebri, ki jih je zabil naš skupni nasprotnik v našo zemljo za tisti znani most, ki ga je gradil proti Adriji, proti Orijentu. V vitalnem interesu vseh držav, ki so se borile proti Nemčiji, je, da se ti stebri čim prej zopet izrujejo; kajti s tem, da je bila Nemčija premagana, se nikakor ni odstranena nemška nevarnost. Nasprotno, zdi se mi, da bo ta nevarnost čez ne-

kaj let večja, kot je bila kdaj poprej! Naravno je, da bo nemški narod, ki se je iznebil raznih dinastij, ujedinen tako kot nikdar prej. Kaka nespamet, ako bi hoteli oslabil naš življenjski nemškemu na ljubo!

In Madžari? Ali se naj vam smilijo Madžari bolj kot mi? Ali naj govorimo o tem, kaj so Madžari? Dovedi, da izrečem eno ime: Tisza!

Nasproti Italiji je stvar v toliko drugačna, ker smo ji bili prijatelji. To ne velja samo za Srbe, ki so se borili z njo ramo ob rami, temveč tudi za Hrvate in Slovence. Kajti ves čas, odkar je posegla v ta strašni boj, so hile naše simpatije na njeni strani, ves čas smo se bali, smo trepetali zanjo in poraz pri Kobaridu smo občutili kot svoj poraz. Baš iz tega vzroka pa, ker smo Italiji prijatelji, obstoji za njo posebna dolžnost do nas. Nad 60.000 Slovencev ima Italija že pod seboj. Res je, da so se odločili sami za njo, a storili so to v pričakovanju, da se jim izpolnijo gotove želje, kar se pa ni zgodilo. Ali ni ne bilo plemenito, ako bi rekla Italija: „Vaši so, vzemite jih!“ Ali če je že uniljivo, da se ne more odločiti, kar bi prostovoljno dala nazaj nekaj, kar ima že dalje časa, je pa povsem neumestno, da zahteva še več od nas. Zaradi tega, ker se je priselilo tekom časa nekaj Italijanov k nam, naj bi si dali mi iztrgati najzdravješi, najkrepkejši del iz našega živnega telesa? Po kakih pravicah se zahteva to od nas? Tisti Italijanstvo ob vzhodni Adriji se mi zdi — oprostite mi trivialno primeru — kakor trak, ki je našit ob robu ženske obleke. Pa še ta trak ni pristno italijanski! In sedaj vprašam: Ali naj bo obleka tistega, čigar šen je trak, ali nasprotno? Pravi odgovor na to vprašanje ni težak! Tisto sklicavanje na potomstvo starih Rimljanov ne drži! Potem bi smela Italija zahtevati tudi Francijo in Britanijo, Afriko in Azijo in še več. Toda kakšna bi bila zgodovina človeštva, ako bi obveljala taka načela? Kje bi bila potem možnost za napredek in razvoj, kje svoboda? Ne, to ne more biti merodajno! V novem času živimo! Samo za to gre, kaj je pravično in kaj ni pravično. Gospodje zastopniki lepe Italije, ali se zavedate, kaj hočete učiniti? Ali bi ne bilo vaše dejanje stokrat grše od tega, kar je storil Nemec? On je nastopil kot sovražnik proti sovražniku, vi pa hočete ugonobiti narod, ki vas je ljubil, ki vas je pozdravil na svojih tleh kot svoje roditelje. In čuje se celo o stikih in o zavezništvu z onim, ki nam je bil ravno kar še obojim strupen sovražnik! Ali je mogoče, da bi se Italijan in Nemec kar nenkrat objela v odkritosrčni ljubezni, ko se ni dolgo tega, ko se je Italijan ločil od nesimpatičnega zaveznika in ko je Nemec še včeraj bruhal srd in jezo na svojega bivšega političnega družabnika? Ne, to ne bi bila ljubezen, to bi bilo najgubnejše hinavstvo, ki ga po-

LISTEK.

Lužiško-srbsko vprašanje.

Na mirovni konferenci v Parizu se je pojavilo tudi lužiško - srbsko vprašanje. To je za nas zelo zanimivo in morebiti bo primerno ob tej priliki izpregovoriti o tem najmanjšem slovenskem narodu. Posebno ker je nam prišla v roke ravnokar izdana knjiga znanega češkega pesnika, izdajatelja „Slov. Pregleda“ Adolfa Černega. Naš slovenski prijatelj je tu zbral svoje članke o lužiških Srbih in iz njih nam je mogoče dobiti natančen pregled o tem „slovenskem Benjaminu“. Mi poznamo lužiške Srbe komaj po imenu in vendar bi imeli dovolj vzroka, da bi se zanimali zanje. Ko bi namreč ne bilo njih, bi bili mi Slovenci najmanjši slovenski narod. Tako smo po njih zaslugi na predzadnjem mestu in ko bi ne bila nas rešila svetovna vojna, kdo vé, ali bi ne bili v nekaj letih izgubili lužiški Srbi in za njimi bi bili prišli počasi na vrsto mi Slovenci. Boj naših Korošcev za narodni obstanek nas v marsičem spominja na boj ubogih Lužičanov, zato hočemo podati tu kratek pregled o lužiških Srbih in njih pomen v slovanstvu.

• Adolf Černý: Lužická otázka. V zbirki „Život“. Izdaja K. Beniško. V Plzni. 1918. Cena 4 K.

Da dobimo vsaj približen pojem o tem malem narodu, naj podamo po Niederlu pregled slovanstva iz leta 1900:

L. Niederle: „Slovanski svet“. Slov. prevod izšel v „Omladini“. Ljubljana 1911.

L. 1900 je bilo na svetu:

Rusov	94.000.000
Poljakov	17.560.000
Čeho - Slovkov	9.800.000
Srbo - Hrvatov	8.550.000
Bolgarov	5.000.000
Slovencev	1.500.000
Lužičkih Srbov	150.000

skupaj l. 1900 136.500.000

Torej okroglo 137 milijonov. Vse velike plodovitosti je vzrastlo slovensko plemo do l. 1910 na 150 milijonov. Vsi narodi slovenski so v tej dobi kljub slabim razmeram kazali prirast — lužiški Srbi pa so komaj ostali pri istem številu. Še l. 1880, so jih našli 175.900. Vse velikega nemškega pritiska pa jih je bilo vsako leto manj. V tem so imeli isto usodo z našimi Korošci.

Vse to ni nič čudnega, ako pomislimo, da je ta narodni razdeljen na dva dela: na gorenjo in dolnjo Lužico, da piše v dveh pisavah, in da ima dvojno vero: katoliško in protestantsko. Poleg tega so bili luž. Srbi razdeljeni pod dve vladi pod saško in prusko. Lužiški Srbi so namreč potomci onih Slovanov, ki jih poznamo pod imenom Polabski Slovani. To so bili

oni slovenski rodovi, ki so se naselili severno od češke meje ob Labi: to so bili Obodriti, Lutici in Srbi. Zasedli so kraje po sedanjem Meklenburškem ozemlju med Labo, Odno in morjem. Vsi ti rodovi so izginili v nemškem morju. Naša drama „Tugomer“ nam dobro kaže propadanje teh slovenskih rodov. Se danes se nahajajo južno od Berlina ob Sprevi (Nowa wes) slovenske naselbine, ostanek teh rodov, in tako so se ohranili tudi ob Labi lužiški Srbi z glavnim mestom Budišin. Po svojem jeziku so lužiški Srbi najbližji Čehom, s katerimi so bili do leta 1635, tudi politično zvezani. V praškem miru l. 1635, so bili odtrgani in prideleni saksonskemu knezu. Ker so bili od češke zemlje ločeni tudi z gorovjem — so se kmalu začeli potapljati v nemškem morju; bili so namreč okoli in okoli obdani od Nemcev. Če danes pogledamo na zemljevid, vidimo samo mal otepec severno od onih gor, kjer Laba preide s češkega ozemlja na nemška tla: to so lužiški Srbi. Njih vasi segajo tja vzhodno od Draždan proti severu: to je živ nagrobni spomenik nekdanjega pobaltškega slovanstva. Naravno je, da je nastal za ta otepec v nemškem morju hud življenjski boj za obstanek. In res: vzdržali so do svetovne vojne. Sedaj se jim obeta rešitev na podlagi samoodločbe narodov. Češki min. dr. Beneš je izjavil na mirovni konferenci, da Čehi sicer ne reflektirajo na to, da bi bili luž. Srbi prideleni češki republiki, pač pa zahtevajo za nje popolno pravi-

zna zgodovina, najgubnejše hinavstvo, vzprijeto v najgubnejši namen! A pustudnja bi bila stvar na strani Italije, ki bi podala roko svojemu staremu, zakletemu sovražniku proti narodu, ki drugega ne želi, kot na svoji zemlji mirno živeti in gojiti prijateljstvo do svojih sosedov. Reči moram, da se čudim zaslepljenosti onih italijanskih državnikov, ki hlepe po naši zemlji, ki streme za tem, da odtrgajo čim več naših sinov od materinih prsi. Kajti kaj pridobi Italija, ako se ji posreči, da oslabi nas, da nas uduši s pomočjo germanstva? Čim bližje sta si Italija in Germanija, tem večja je nevarnost za prvo. Kakor sem že omenil, Nemčija bo čez nekaj let močnejša kot je bila kdaj poprej in nikdar, nikdar ne bo izgubila izpred oči onih ciljev, za katere je bila šla v boj. Pride dan, ko bi nas Italija krvavo potrebovala, pride dan, ko bi Italija bridko obžalovala, da ni nobenega, ki bi zadržal proti njej namerjeni naval. In ne glede na to! Kaj bi rekla zgodovina? Ali bi ne bila največja sramota, ako bi se reklo: Vsi zavezniški narodi so šli v boj, da rešijo človeštvo suženjstva, samo Italija je porabila baš ta boj v to, da si zaslužni krepak, zdrav, po svobodi hrepeneč narod! Zastopniki solne Italije, za nič manj ne gre kot za čast Italije! Na vas je, da to čast rešite, ali pa pogreznete svojo domovino v vekovečno sramoto! Sramota, večna sramota bi bila, ako bi bil po vaši krivdi uničen celi svet. Prokletstvo vsega človeštva bi vas zadelo, ako bi trdovratno vstrajali na svojem stališču in tako ustvarili pogoje za nove moritve, nove boje!

Zastopniki Italije, saj to čutite vendar sami, da je pravica na naši strani! Da čutite to, je pokazal prav jasno vaš oboževanec, slavni d' Annunzio. Da bi potolažil sebi vest in da bi je potolažil svojim rojakom, je spesnil basen o narodu pastirjev. »Saj gre samo za narod pastirjev!« Gospoda, ne poznam tistih pastirjev, niti ne vem, kaj bi bili tisti pašniki, kjer pasejo svojo čredo. Pa če bi res bilo! Pri katerem stanu se začne pač človek za prosvitljenega d' Annunzia? O humniteti, kje je tvoj dom? »Saj gre samo za narod pastirjev!« Kadar se domislim na te besede, se spomnim vselej obnem dogodka, ki sem ga doživel na naši severni meji. Bil sem čez polje v nekem večjem kraju na Koroskem, ki je sedež okrajnega sodišča in drugih uradov. V takih krajih je na Koroskem prebivalstvo povsod že precej pomenčeno. Kajti na Koroskem in tudi na Štajerskem je bilo prvo in edino, kar se je zahtevalo od uradnika ali učitelja, da je pospeševal germanizacijo. Kdor si je stekel večjih zaslug za nemstvo, ta je bolj napredoval v službi. Spolnjevanje stanovskih dolžnosti — postranska stvar! V takem kraju je torej bilo. Nekoga večera, komaj da se je bilo stemnilo, se začne klic: »Ogenj!« Mogoče zunaj, ki se je dvigal proti nebu, ni dopuščal nobenega dvoma o tem, da gori v bližnji okolici. Požbramba je bila takoj skup, brigadna pripravljena, konji vpreženi. Baš v hipu pa, ko so hoteli pogoniti konje, prileti z grča nizdol človek, vpehan in zasoplen, ter zakriči: »gospoda, naj vam povem to v originalu, ker se čuje prelepo!« »Es brennt! Ja nur ein windisches Dorf!« Saj gori samo slovenska vas! Zadoščevalo je! Konji so bili nemudoma spreženi, brigadnica pod streho, gasilci pa so se razšli, eni proti domu, drugi v gostilnice. Kaj ne, kako ljubeznivo? »Saj gre samo za slovensko vas! Gre samo za narod pastirjev!« Ali ni precej sličnosti, ali ni precej dušnega sorodstva v teh vzklikih? O d' Annunzio, ti »najvišji pesnik!« preok, ali čutiš, kako si se ponižal, ali čutiš, v kakih družini se nahajaš? Človek bi mislil, da mora biti pravica tudi za najmanjšega — če ne, kak pomen imajo besede o človekoljubju?

Gospodje delegatje: na noževih ostrini se nahaja odločitev — le malce naj se nagne tehtnica na napačno stran in vse, vse je bilo zaman — vse trpljenje, vse muke, vse prelivanje krvi, vse nepregledne žrtve... Kajti v tem boju ni

šlo za to, ali zmagam jaz, ali zmagati ti, temveč za to, li zmagava pravica nad krivico, ali nasprotno, se li odpro človeštvo vrata v lepšo bodočnost, ali pa naj vzdihuje še dalje pod kruto peto nasilnika. In kdo je pretrpel več nasilja kot naš narod?

Gospodje delegatje, dovolite mi, da vam povem prisposodobu. Ta prisposoba pa je resničen dogodek, dogodek prav iz tistega kraja Koroske, ki sem ga omenil gori. Vračal sem se iz daljšega izprehoda proti domu. Ob koncu vasi je valovila množica ljudi in že od daleč mi je vdarjal krik na uho. Ko se približam, čujem različno besede: »Schlagt todt den Windischen!« Ubijte ga Slovence! Prišedši na mesto, kaj vidim? Na tleh šibek mladenič, okrog njega morda petdeset nasprotnikov. Kakor bi ga hoteli pribiti na križ, so mu razprotrli roke in na vsaki roki, na vsaki nogi mu je skakal po en nasprotnik, a najkručeji mu je trl z vso težo svojega života lepo glavo v pečena tla. Hotel sem zakričati, pa nisem, nisem mogel. Vidim sem, kaj se je prvi trinogi utrudil in popustil. Mladenec je bil zganil, kakor bi se hotel dvigniti, a tedaj so planili drugi nanj. Meni se je stemnilo in zgrudil sem se. Ne tista telesna bolečina, ki jo je ubogi mladenič nedvomno trpel, ne, pretresel me je mnogo bolj tisti mili, brezumni pogled, ki je skušal prodreti proti jasnem nebu, kakor bi od zgoraj pričakoval pomoči, tisti pogled, v katerem se je zrcalila vsa brezmejna bol ponosne duše, ki mora vzeti nase tako grozno ponižanje.

Zakaj sem omenil ta dogodek? Zakaj ga imenoval prisposobu? Ker je verna slika trpljenja in mučništva vsega našega naroda! Kakor onemu mladeniču, tako podobno se je godilo povsod našemu narodu stoletja in stoletja. Povsod, na vseh straneh so ga priiskali k tlom, povsod so ga tepali z nogami, povsod so vtepali naši mladini tučnino v glavo, povsod zahtevali od naših otrok, da naj zaničujejo lastno mater, lastni rod, lastno govorico... Ne, našemu narodu ni usoda ničesar prizanesla. Naš narod je moral izpiti do dna kupo bridkosti. Naposled je prišlo še tisto najstrašnejše... Moral je iti v boj — brat zoper brata! Človeška zloba je praznovala svoj največji triumf, satanstvo je doseglo vrhunec. Predstavlja se si, kako je bilo pri srcu vsem tistim ti sočernim, ki so morali, morali... Morda poreče kdo: Zakaj niste hoteli drugače? Mi, da nismo hoteli drugače? Kdor tako misli ali govori, ta ne ve, da je že nekaj let pred izbruhom svetovne vojne — bilo je leta 1908 — v glavnem mestu Slovenije, v beli Ljubljani, tekla človeška kri. Ob krstah padlih žrtev je ves slovenski narod demonstriral tako, da je pretresalo dunajski vladi mozeg in da ni moglo biti nobenega dvoma o tem, kakšna je volja našega naroda. Baš zaradi tega pa nam je dunajska vlada tem manj zaupala, baš radi tega je pazila tem bolj na nas. Gospoda, za vsakim našim oddekom, ki je bil pognan v boj, je bil pripravljen oddelek Nemcev ali Madžarov s strojnimi, ki so komaj čakali, da bi dobili povoda, znesti se nad sovraženimi Slovani. Le malce sumljivo omahovanje in vsua se je od zad na naše ljudi svinčena toča. Vspala pa se je seveda tudi od spred, ker naši bratje niso mogli vedeti, na koga streljajo... Mi smo hoteli, a stvar ni bila tako enostavna! Treba je bilo velike opreznosti, treba je bilo vstrajnega, sistematičnega dela, predno je stvar dozorela tako, da je postala odločilnega pomena. A baš tedaj, ko smo mi najbolj trepetali za vašo zmago, ko smo se mrzlično trudili, ko so naši inteligenti stikali po beznicah, kjer so se najraje ustavljali na fronto vračajoči se vojaki, da so jih obdelovali, da so jih učili, dajali jim navodila, baš tedaj ste delali vi, naši prijatelji, v glavnem mestu Velike Britanije nakipe zoper nas! Tudi ta kelih ni smel iti mimo našega naroda! Le nerad se dotikam te točke. Ne morem povedati, kako mi je ob misli na to dejstvo. Londonski pakt! Po kakih logiki, po kakih pravicah naj bi bil veljaven ta pakt? Izjavljam slovesno:

Ne priznavamo nobene pogodbe, ki se je sklepala o nas brez nas. Nikakih interesov ne priznamo in nobenih ozirov ne poznamo, ki se ne dajo spraviti v skladu s pravico. Eno edino je merodajno za nas: To je naša zemlja, to je naš narod!

Protestiramo kar najodločneje, da se je tržilo z nami kot z brezumnim blagom!

Ta pakt, gospoda, ne bi bil sramota samo za Italijo, ki ga je izsilila, bil bi sramota, tudi za Anglijo in Francijo, ako bi ne imeli poguma, razdreti ga. Nikdar, nikdar se mu ne vklonimo! Braniti se hočemo do zadnjega vzdihla. Ako nam zadaste smrtno rano: osveta ne izostane! Verujem v višjo pravico! Naša kri pride na vas in na vaše otroke!

Gospodje delegatje, oprostite, da me je zapustila mirnost. Težko je ohraniti mirno kri spriču takih stvari.

In zdaj naj končam!

Apelujem še enkrat, zadnjikrat na poštenost Italije! Apelujem na pravni čut vsega civiliziranega sveta! — Apelujem na Te, Ti veliki predsednik svobodne Amerike, ki si stopil kakor drugi Mesija pred nas in zaklical: »Mir ljudem na zemlji!« Apelujem na Te, čigar ime pred kratkim še malo znano mojemu narodu, se danes v zadnji gorški koči imenuje s svetim spoštovanjem! Apelujem na Te, Ti heroj, Ti junak naše bodoče epske pesmi! Ti si naš up. Ti si naša svetla nada! O ne daj se premočiti zvijači, ne daj se premočiti videzu. Nikdar ne more biti pravo to, ker je protinaravno! Ne daj se premočiti onim, ki so močnejši od nas, pa se ne morejo odreči pohlepu in ki si prizadevajo, da bi Te odmaknili od Tvojih plemenitih ciljev. Ostani zvest ubogim in zatiranim! Spomni in usmili se onega mučenika tam na tleh s tistimi kornečimi, neposnimi žalostnimi očmi! Ostani zvest sam! Kako smiselni bi bili imela Zveza narodov, ako bi ji bil temelj krivica? Bodi brezobziren nasproti tistim, ki se protivijo tvojim lepim namenom! Dovedi svojo blago misel do popolne zmagave, osreči človeštvo in Tvoja slava bo večna... večna!

Gospodje delegatje, oprostite, da me je zapustila mirnost. Težko je ohraniti mirno kri spriču takih stvari.

In zdaj naj končam!

Apelujem še enkrat, zadnjikrat na poštenost Italije!

Apelujem na pravni čut vsega civiliziranega sveta!

Apelujem na Te, Ti veliki predsednik svobodne Amerike, ki si stopil kakor drugi Mesija pred nas in zaklical: »Mir ljudem na zemlji!« Anelujem nate, čigar ime pred kratkim še malo znano mojemu narodu, se danes v zadnji gorški koči imenuje s svetim spoštovanjem! Apelujem na Te, Ti heroj, Ti junak naše bodoče epske pesmi! Ti si naš up. Ti si naša svetla nada! O ne daj se premočiti zvijači, ne daj se premočiti videzu. Nikdar ne more biti pravo to, kar je protinaravno! Ne daj se premočiti onim, ki so močnejši od nas, pa se ne morejo odreči pohlepu in ki si prizadevajo, da bi Te odmaknili od Tvojih plemenitih ciljev! Ostani zvest ubogim in zatiranim! Spomni in usmili se onega mučenika tam na tleh s tistimi kornečimi, neposnimi žalostnimi očmi! Ostani zvest sam! Kako smiselni bi bili imela Zveza narodov, ako bi ji bil temelj krivica? Bodi brezobziren nasproti tistim, ki se protivijo tvojim lepim namenom! Dovedi svojo blago misel do popolne zmagave, osreči človeštvo in Tvoja slava bo večna... večna!

Bratje Sokoli!

Danes ob 8 uri zvečer se priplele v Ljubljino aneški kardinal **Franziskus Bourne**, kateremu se priredi kot velikemu prijatelju Jugoslovancov oficijalen sprejem.

Bratje, udeležite se sprejema v kroju. Zbirališče ob 7. zvečer v »Narodnem domu«.

Na zdaj!
»Slovenska Šolska Zveza«.

inš. Fr. Zupančič:

Nova železniška zveza Ljubljana-Zagreb-Beograd.

Nacionalni moment je bil, ki nam je izvojeval svobodo, ki nas je ujdiril in ki bo v bodoče poklican v obrambo naše narodne svobode. Sad svobode, socialno srečo in blagostanje nam bo rodilo dobro narodno gospodarstvo, ki si ga bomo morali Jugoslovani šele ustanoviti. V tem vprašanju tiči pravo jedro svobode in nje pravi pomen. Narodnemu ujedinenju mora slediti neposredno tesna gospodarska spojitve. Meje ob Sotli, Gorjancih in Kolpi moramo zbrisati popolnoma. Medsebojni promet in trgovina trotennega naroda morata postati kar najživahnejša. V okviru naših državnih mej odstranimo takoj in temeljito vse tozadevne zapreke. Naša poživljena industrija in obrt si bodeča iskali svoj trg pri bratih Hrvatih in Srbih. Nasprotno pa bomo potrebovali mi iz posavske — podonajske žitnice žito in moko. Nadalje bomo uvažali živino in pa potrebne sirovine. Vse to se zamore izvršiti uspešno, le potem dobrih prometnih zvez, ki morajo spajati pred vsem naša gospodarska in trgovska središča Ljubljana — Zagreb — Beograd. Predpogoji dobremu gospodarstvu so tedaj v splošnem dobre komunikacije in predvsem ugodne železniške zveze.

Naša solčna Dolenjska je bila pod starim režimom nesrečna pastorka v zadevi železnice. Med svetovno vojno je po očito dokazala, kako rodovitna in bogata je ta pokrajina in kako marljiv je njen domači oratar. Da se kljub vsemu naravnemu bogastvu ni razvila v tem pretežnem delu Kranjske ne industrija in ne obrt, je pripisovati edine slabim železniškim zvezam. Dolenjcem ni bilo lahko spraviti v denar niti poljskih pridevkov in primorani so bili izseljevati se trumoma v daljino Ameriko.

Danes, ko stojimo v svobodni svoji državi na pragu, da si ustanovimo svoje lastno narodno gospodarstvo je potrebno, da nemudoma prijavimo našim zastopnikom in merodajnim činiteljem svojo skromno ali nad vse nujno zahtevo po 12 km dolgi železniški progi. Ta proga naj bi se zgradila po mirenki dolini od Tržišča do Sevnice. Spočila naj bi se šentjanska železnica z južno železnico ob Savi. Ta neznamna spojitve bi vzpostavila novo zvezo med Ljubljano in Zagrebom. Železniška črta Ljubljana — Trebnje — Sevnica — Zagreb bi bila dolga 148 km, dočim je ona Ljubljana — Zidan most — Zagreb 139 km in Ljubljana — Karlovac — Zagreb pa 214 km. Naša predlagana nova zveza bi obstajala po večini iz državnih železnic iz narodno — gospodarskega stališča najugodnejšo. Ne glede na strateški pomen te črte bi dosegli ob enem s to progico tudi prepotrebno direktno zvezo z novo zeleno Štajersko.

Potom te nove zveze bi imeli iz St. Janža v Zagreb le 72 km, dočim jih je danes preko Novega mesta — Karlovca v Zagreb 177 km. St. Janž bi bil na ta način bližji Zagrebu nego Ljubljani.

Tudi Novomeščani bi imeli po tej poti najbližje v Zagreb in Beograd, dokler se ne zgradi železnica Novo mesto — Brežice, ki se pa vsled tehničnih težkoč ne bo zamogla tako kmalu izvršiti, dočim bi se gori imenovana proga dala v najbližji bodočnosti dogotoviti.

Razvidno je jasno, kako eminentno važnega gospodarskega pomena je ta prometna žila za našo Dolenjsko in posebno pa še za gosto obljubeno prelepo mirenko dolino. Lokalni kot tranzitni promet sta zagotovljena.

Prenogokopa v St. Janžu in na Mirni bi se hitreje in lažje razvila in poleg njih bi nastali še drugi, ker je v tem okolišju še veliko premoaga. Ravno tako čakajo v tej dolini še vedno železo, mangan, cink in svinec podjetnih in vztrajnih strokovnjakov. Tudi o vpo-

rabi vodnih sil potoka Mirne in Save za elektrifikacijo domačini resno razmišljajo. Če se i to vprašanje s pomočjo prepotrebne vodnega in električnega gospodarskega urada, ki naj bi se takoj osnoval za celokupno državo, ugodno reši, bi bili dani tako vsi predpogoji, da tudi v tej dolini zacvete industrija in obrt kot krepka opora poljedelcu, ki vidi danes svoj spas edino le v radikalni agrarni reformi potom poljedelskih zadrug.

O vojni škodi na Primorskem.

Svoječasno je izšel poziv Narodne vlade, naj begunci iz Primorskega naznajo vojno škodo. Ta poziv je bil kratek, in če smemo reči, površen. Imel je namreč pristavek: »Tozadevnih tiskovin se ne izdaja.«

Vse lepo in prav! Toda pogledimo, kak uspeh je ta poziv rodil. Dohajali so inventarji po pošti, nosili so jih ljudje osebno, ko si pa pogledal sestavo teh inventarjev, si se moral samo nasmehtiti. Površno, malomarno in naravnost smešno so begunci naznanjali in ugotavljali škodo. Povpraševali so, kako naj sestavijo inventarje, kaj naj navedejo itd. Cisto naravno! Saj poziv jih ni podučil nič natančneje, žalibog pa tudi nikogar ni bilo, ki bi jim mogli dati stvarnih pojasnil. Oni faktorji, katerim je poverjena naloga, zbirati podatke, sami niso znali in vedeli nič pozitivnega.

Sestavljali so begunci inventarje, kakor je kdo vedel in znal. Lahko rečemo, da niti pet odstotkov inventarjev ni tako sestavljenih, da bi se mogla na njih podlagi ugotoviti faktična škoda. Kako tudi? Tiskovin nobenih, navodil tudi ne, od kmečkih ljudi pa ne moremo zahtevati stvarnih in popolnih podatkov.

Se smemo potem čuditi, da je nekdo navedel med povzročeno škodo britve, katere je ocenil na 12 K in uro briliko na 40 K. Smejemo se takim napovedbam, ampak s tem smešimo v prvi vrsti sami sebe, kajti kmet napravi delo kakor ve in zna, med tem ko ti dela sveta dolžnost poklicanih faktorjev, da bi ljudi podučili in jim dali stvarnih navodil.

»Posredovalni urad za begunce SHS v Ljubljani« je zbral po nalogu vlade prijave. Papirja je naravnost deževalo in begunci so pošiljali ali pa osebno prinašali prijave vojne škode. Suho naštevane posameznih predmetov. Naštevajo so mize, stole, omare in vse malenkosti, katere nimajo prave vrednosti, cenili so pa vse naravnost pretirano. Enako nepremišljeno. Hiše, gospodarska poslopja, njive, vinograde, gozdove itd., vse lepo naštejo po vrsti, a vse površno in pretirano. Na koncu prijave se pa blišči visokoleteča številka nekoliko stotisočev. Ima taka prijava sploh kak vrednost? Ne! Zakaj, hočemo o tem nekoliko pozneje podat neke misli.

Za enkrat moram ugotoviti sledeča dejstva:

Nagromadenega je mnogo papirja, veliko truda je stalo to delo, uspeh pa je malenkosten, oziroma ga niti ni. Sedaj leže pri uradu kupi papirja, ki pa imajo edino ta pomen, da pokažejo, kako našo ljudstvo presoja svoje škode in kako si sploh ureditve cele zadeve predstavlja. Takoj je opaziti, da je ljudstvo zahtevalo obnovo poslopij, odškodnino za opravilo, orodje in obleko, le malokdo pa je zahteval tudi odškodnino za izgubo na gospodarstvu, katero ni dolga štiri leta nič donosalo in kakor je jasno, še najmanj tri leta ne bo nosilo tistih sadov, kakor so jih pred vojno. To pa je tista škoda, katere pride v prvi vrsti v poštev, škoda, ki je mnogo večja od prve. Tudi ta škoda se mora povrniti, oziroma nadomestiti. Ako bi morali stopiti s temi podatki o vojnih škodah pred mirovno konferenco, kakor je to določeno, potem se s tem samo osmešimo in po pravici bi potem konferenca eventualno sama določila vojno odškodnino, ker bi pač prevladalo mnenje, da sami nismo zmogni — oceniti svojega posestva. Ako bi pa bila ta cenitev popolnoma v hasek primorskega ljudstvu, o tem se da dvomiti. Naša naloga je tedaj, da podamo javnosti jasno in čisto sliko o razdelanju Primorske, še jasnejšo pa o posledicah istega.

Res je, da bi ne mogli popolnoma natančno in celotno ugotoviti škode, ker je veliko beguncev zopet doma na rodni zemlji, mnogo jih je pa v ujetništvu, mnogo družin je sploh izemljeno s površja, a nekaj, recimo tretjina se da pa vendar dognati in ta naj bo natančno in stvarna. Saj se da pozneje po številu prebivalstva dognati celotna škoda.

Za zgled naj nam bo italijanska vlada, ki že sedaj ugotavlja vojno škodo na Primorskem, osobito v Trstu in tržaški okolici, ugotavlja pa tako da imajo ljudje na podlagi tega upanje, da bodo nekdanj res dobili povrnjeno vso škodo, priznana na mirovni konferenci, med tem ko na podlagi naše štatistike tega upanja sploh ni.

Kako se da precej natančno ugotoviti vojno škodo, naj pokažejo sledeči primeri:

Vzemimo trdno kmetijo. Obstojala je iz hiše, gospodarskih poslopij, njiv, travnikov, vinogradov in gozda.

Hiša je bila vredna pred vojno 20.000 K. Poleg stanovanja za gračino je bilo še stanovanje oddano v najem. Stanovanje je nosilo letno čistega dohodka 1200 K. v štirih letih, ako vramemo, daje bilo prazno od l. 1915 naprej, 4900 K.

Ako vzamemo dve njivi po 1 ha, sta dali ti dve njivi letno približno 50 q pšenice, katere se je plačevala v letu 1914 po 50 K za stot. To bi bilo v štirih letih 10.000 K.

co samoodločbe, da se jim da avtonomija in svoboda, da uredi svoje zadeve. V tem smislu so podali luž. Srbi tudi sami svoje zahteve. Na vsak način smo občudovali veliko vnemo, s katero se je zavzela mir. konferenca za ta najmanjši slovenski narod. To je lepo: mi bi samo želeli, da bi tudi slovensko vprašanje našlo tako pravičnega srca in — odprta ušesa. Lužičkih Srbov je nekaj več nego koroskih Slovencev — in njih zahteve so bile priznane v polni meri, dasi jih bo praktično težko izvršiti, ker nimajo direktne zveze z nobenim drugim slov. narodom. Koliko večja krivica bi bila odrezati od našega živega narodnega telesa naš najzavrednejši del — primorske Slovence, ki bi po sedanjih italijanskih namenih trikrat presegali število — lužičkih Srbov!

Lužički Srbi so bili v svojem boju popolnoma osamljeni. Se najbolj so se zanje zanimali Čehi, ki so jim bili najbližji, dasi so tudi Poljaki dokazovali svojo sorodnost z njimi. Odkar je bila pomemčena Slezija so bili Poljaki od njih popolnoma ločeni. Na praških visokih solah je vedno študiralo nekaj Lužičanov: češka javnost jih je rada podpirala: češki publicisti so večkrat opozarjali nanje (v zadnjem času Adolf Cerny in prof. Pata). Doma lužički Srbi niso imeli šol, njih jezik ni imel pravice ne v šoli, ne v uradu, ne v cerkvi. Edino v Budišinu so si ustanovili malo kulturno središče, kjer je bilo par vodovod, Matica srbska in nekaj časopisov so izdajali. Kljub temu niso opozabili: par zavednih učiteljev in duhov-

nikov in nekaj preprostih ljudi je skrbelo za to, da se je jezik ohranil in da je tudi — kulturno življenje širilo. Narod sam je ohranil še mnogo svojega v jeziku, in v nošah in v domačih šegah, dasi so bili povsod pomešani z Nemci. Med 297 »vendikimi« občinami je bilo l. 1900. samo 7 čisto srbskih. Njih bolj je bil tem težji, ker so bili gospodarsko popolnoma odvisni od Nemcev in so živeli takorekoč le od milosti saskke vlade. Zanimivo je, da je ravno med vojno prišlo v teh krajih do volitev, pri katerih so nemške stranke snubile srbske volilce s sladkimi obljubami. Kakor vsi slovenski narodi, so tudi luž. Srbi med vojno mnogo trpeli, izgubili so nekaj svojih kult. delavcev, ki so padli na bojišču in troje listov je prenehalo izhajati. Šele ko je nastal v Nemčiji polom, so povzdignili svoj glas in so našli v Čehih izborne zagovornike.

Narodna zavednost je pri tem malemu narodu še precej velika. V tem imajo svojo preteklost. Ze l. 1697. ko je šel skozi Saško Peter Veliki, je evang. župnik Mihael Branci (Francel), prevajalec sv. pisma na lužičko — srbski jezik, podal ruskemu carju svoje spise z zanimivim predgovorom, kjer pravi, da so luž. Srbi ustanovili Draždane, in pozdravlja carja, ki govori v »našem srbskem ali sarmatskem jeziku«. Sto let na to je ravnatelj zagorske gimnazije Jan Horčanskij († 1799) pisal, da ima lužičko — srbski narod le to slabost, da ga govori mal narod, sicer bi imel isto vrednost kakor francoski. (Iz teh krajev je bil doma tudi Lessing!) Ob času našega Vot-

nika so tudi lužički Srbi dobili pesnika. Imenoval se je Jurij Mjen, evang. župnik v Njesvačidu. Da bi pokazal zmoglost, »bogavstvo in gibčnost« luž. srbskega narečja, je prevedel iz Klopstockove »Mesiade« nekaj oddekov (l. 1806). V tej dobi je priprast tesarški mojster Dejka začel izdajati prvi luž. srbski list: »Serbski Powedar a Karier« (1809—1812) »da bi bili Srbi in drugi narodi deležni prosvete«. Tu se že kaže narodna samozvest, list navdušuje dobre Srbe in graja mlačneže, ki so zatajili svoj narod, kakor Peter Kristusa. »To niso ne Srbi, ne Nemci, ne topli ne mrzli, njih življenje je sramota za Boga, ki vlada svetu«. Toda list veruje v novo življenje: Srb naj Srbu polje: srbski: čim več bo takih, tem bolje: Srbstvo bo zopet ostalo... Srbi bodo zopet samostojen narod, kakor nekdanj... Te nade se niso takoj izpolnile, pač pa je Srbe prebudilo l. 1848. k novemu življenju. Bili so udeleženi na praškem slov. shodu. Zastopali jih je dr. J. P. Jordan (1818—1891), ki je osnoval list »Jutnička« (Jutarnica — Danica). Bil je v zvezi s češkimi buditelji. »Mlada Danica« po dolgi dolgi noči zopet vzhaja nad srbskimi polji — piše l. 1841. Hanka v Prago. »Pojdite z nami. Ljubimo se, saj smo en narod, ena mati nas je rodila, en duh nas vodi...«

Glavni vodja lužičkih Srbov v tej dobi je postal J. E. Smoler 1816—1884), ustanovitelj »Matice Srbske« in politični bojevnik za luž. srbski narod. L. 1848. so luž. Srbi podali saški vladi svojo petico, kjer so zahtevali pravico. Objubilo se jim je vse — a pomežilo se

Dz. I. L.

Vinograd v Brdih, obsegajoč dva a. je dal letno 60 hl vina po 50 K hl, kar znaša v enem letu 3000 K. v štirih letih 14.400 K. Trt je bilo vsajenih približno 2500 ha, računajoč po 2 K, da to 5000 K, dva ha 10.000 K.

Ravno tako je nosil srednje močen gozd, obsegajoč 1 ha, do tisoč kron na leto, štirikrat vzeto 4000 K.

Travniki srednje močni 1 ha velik, je dal na leto 50 q sena, po povprečni ceni 10 K, tedaj v enem letu 500 K, v štirih letih 2000 K. To je na kraiko in povprečno.

Živino moramo računati povprečno po 1000 za vola, 700 K za kravo in 500 K za konja. Prišla pa je vojna in ž njeno rekvizicijo. Vojna je plačala živino dosti slabše. Ni pa samo ta škoda; diferenca med faktično ceno in ono, plačano od vojaštva, ampak računati moramo, da je bila ta živina predčasno prodana in bi se pozneje prodala še višje in dražje. Poleg tega so imeli kmetje še s tem škodo, ker so morali za obdelovanje polja najeti ljudi, kar je bilo gotovo dražje.

Se več pa so trpeli škode, ker po večini rekvizicije niso bile plačane.

Tako vidimo, da je kmetovalec poleg škode na nepremičninah, katere so se cenile v letu 1914 na srednji kmetiji do 30.000 K, še 24.000 K škode vsled tega, ker mu gospodarstvo štiri leta ni nosilo sadov. Toda to ni še dovolj. Gotovo je, da tako gospodarstvo na Primorskem se najmanj tri leta ne bo sposobno dati tiste sadove, katere je dalo v letu 1914. Treba je računati približno 6000 K na leto in to vzeti trkrat, da 18.000 K, torej skupaj v sedmih letih 42.000 K. Tako dobimo škodo, ki jo je imel kmet na nepremičninah poleg prijavljene škode 30.000 K.

Toda pozabiti ne smemo enega tako važnega fakta. Degencij, ki so imeli doma kmetije, so imeli s tem tudi vse civilne pogoje. Ni jim treba bilo kupovati živeža, ker so imeli vse doma. Ko so pa postali begunci, so morali vse najpotrebnejše kupiti, za kar so pri sedanjih draginjah porabili najmanj šest kron na osebo na dan. Vzemimo to vsoto za štiri leta, znesla ta svota skupaj 5760 kron na osebo. Če pa je obstajala družina iz več članov, koliko znaša to?

Od tega zneska pa moramo, ako hočemo dobiti objektivno sredino, odbiti Legunsko podpoto po dve kroni na dan in na osebo od 21. julija 1917 leta naprej. Tudi to ni še vse. Računati moramo z obratom, industrijam itd. Ni samo škoda na nepremičninah, ampak v glavnem obstoja škoda v tem, da so podjetja štiri leta počivala in niso nosila nobenega dobička, poleg tega pa bodo pretekla zopet najmanj tri leta, da bodo podjetja zopet plodovita v isti meri, kakor prej. Isto velja za trgovino. Ni izgubljeno samo blago, ampak izgubljen je tudi čisti dobiček sedmih let.

Se ne smemo pozabiti enega. Ako se je v prejšnjih časih pripetila kaka železniška nesreča in se je tam kdo pokodoval, je zahteval od železnice uprave 20 do 30.000 K odškodnine za nastalo delanemožnost. Nimamo v tej vojni podobnih slučajev? Pomisliti moramo, da je bilo mnogo civilnih oseb ranjenih od granat, deloma tudi ubitih. Ali ni trpela sposobnost prizadete družine ravno tako? Recimo, da je bil ubit družinski glavar. Družina je gotovo prikrajšana s tem za svojih 50.000 K, ker ji manjka pač vodilna sila in glavna življenjska moč. Ako pa je bil družinski oče ranjen, se je njegova delanemožnost tudi zmanjšala, vsled česar je znižan tudi dohodek tekom časa, računamo do 20.000 K.

Iz teh kratkih podatkov je lahko razvidno, da je bilo dosedanje delo površno, statistika vojne škode malo vredna. Predložiti moramo konferenci stvarne podatke in ne kupov papirja brez vsake vrednosti.

Naša naloga je tedaj, da begunce povsem stvarno poučimo in jim damo natančna navodila, kako je treba ugotavljati vojno škodo, predvsem v tem slučaju, ako se resno misli: — na priklopitve Primorske Jugoslaviji. V nasprotnem slučaju pa je bolje, da se ljudi s tem ne brega in jim ne meče peska v oči, kajti znanje v to povrnitev škode je itak od strani beguncem tako majhno. Izda naj se tedaj primerne tiskovine, ki bi obsegale vse navedene podatke. Ljudje sami bi tudi znali se potem ravnati, in bi šli poklicanim faktorjem pri delu na roko, kar časa za to je še vedno dovolj.

Novinski pregled.

»Neue Zür. Zeitung« je priobčila pred dnevi tendenciozen dopis o boljševizmu v Jugoslaviji. Srbski tiskovni bureau v Bernu je na to poslal listu popravek. Ki označi oni dopis za povsem neresen in poudari, da v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev ni nikakega boljševizma. V Slavoniji je bilo sicer v oktobru oplenjenih nekaj veleposestev, ali to je bil le čin maščevanja pa so tam srbske čete takoj napravile mir. V Srbiji sami o boljševizmu ni govora, ker je tam 80 odstotkov prebivalstva kmetijskih posestnikov in je bilo agrarno vprašanje v Srbiji prve dni nienege državnega življenja rešeno na način, ki povsem izključuje vsako gibanje boljševskega značaja. Trditve o nezadovoljnosti in nemirih in o nasilnem ravnanju s Črno goro so izmišljene. Na čelu kraljestva je koalicijsko ministrstvo, kjer so zastopani vsi deli in vse stranke jugoslovanskega naroda. Vojška cenzura obstoji v vseh vojniških državah. — Posebno v švicarske liste radi zanašajo številni naši sovražniki svoja lažniva poročila in da bi jim dali verjetnost, podlagajo se podpisanih »jugoslovanski emigranti« pa so v resnici samo dobro plačani agenti naših sovražnikov in so kdo ve kake narodnosti. Sovražniki preže na nas z vseh strani. Treba vedno velike obrambe.

»Nove Dobro« v Celju prinaša zanimiv članek »Vprašanje avstrijske denarne valjave iz peresa dr. Kukovca. Med drugim čitamo tam:

Avstrija je bila kakor propadli kvartale. Kvartale zaigra novca, vrže uro in veržico na mizo, sleče sukno in telovnik in jih proda ter začne izdajati krive menice. Ko pa kvartale vidi, da se sreča noče v njegov prid obrniti, napravi si konec s kroglo. Sedaj pridejo oni, ki so z Avstrijo igrali hazardno igranje, in prinesejo svoje lažne menice, da se jim izplačajo. Zahtevajo poravnave najmanj za 50%. Kake obveznosti more imeti naša država za blazno igranje pokvarjene Avstrije? Naša država ima samo moralno obveznost nasproti svoji bodočnosti. Kaka pogodba glede zmanjšanja denarne valjave bi bila torej moralno neopravičena in narodno - gospodarsko usodna. Tudi ni za to nikake pravne podlage, tudi če bi se smatralo, da je Jugoslavija mednarodno naslednica Avstrije.

»Mariborski delavci« v polemiki z »Napredcem« pojasnjuje, da »Mariborskega Delavca« ni nikdar izdal kak socialnodemokratski konsorcijski »M. D.« je bil vedno neodvisen list. »M. D.« je obmejni list in vsakdo ve, da v naših obmejnih kraji slovenskim delavskim slojem nasprotnih krogov ni in koristi malega človeka, zatiranega in zaničevanega, so nam svete in za njih koristi se hočemo boriti. — Obmejni naš delavec potrebuje posebne podpore in zaščite, prav krepke organizacije!

»Jugoslovanski Ekonomisti« piše o slobodni trgovini: Naši trgovini so dane torej slobodne roke, da v naših naših velike države po limitiranih cenah posreduje med producentom in konsumentom. Kako se bo ta trgovina razvijala, ne vemo pa se tudi ne spuščamo v proročanje, podpiramo samo, da prihajajo novi časi, v katerih se stare metode tudi v trgovini ne bodo moge obdržati. Kakor smo odločno dvigali svoj glas za slobodno trgovino, istokot odločno hočemo biti proti nesolidni trgovini in nesolidnim trgovcem.

»Tribuna« prinaša iz peresa Rastignacovega članek, ki se posebno liči na našega regenta. Aleksandra zbor njegovih besed o ozkih zvezah med Francijo in Srbijo ter pravi nadalje: Kongresu in akademiji, ki so se sestali v Parizu, ne služi v čast, da so dovolili Srbiji, da anektira dve pokrajini poražene Avstrije. Ogrske prei nogo se to dodeli zakonitim potom. Ostro kritizira način, kako se je moglo dopustiti povečanje Srbije. V analizi diplomacije prosvetljenih narodov ni nikakega slabejšega slučaja in čudi se Rastignac italijanskim diplomatom, kako morejo skupaj sedeti z našimi odnosi. — Srbija se ni nič povečala, ampak troje milijonov jugoslovanski narod se je združil gotovo v veliko nevoljo italijanskih Rastignacov, ki bi radi imeli nesložno Jugoslavijo, da bi mogli pogoltniti toliko več naše zemlje. Razumemo Rastignacovo jezico in izjavljamo, da je Jugoslavija že dobro uvideli in da skoro izginejo še neznatnejši spori, na kar bo imel Rastignac priliko, razvijati v »Tribuni« še večjo jezo.

»Nove Vrijeme« razpravlja o vprašanju metod, po katerih se mora vladati moderna država, in prihaja do zaključka, da more samo ona država biti trajna, ki nudi vsem svojim narodom in rodovom možnost povsem svobodnega duševnega in kulturnega razvoja. To je tudi vsa tajnost, ki jo voblašajo Anglosakci, ki obvladujejo sedaj ves naš planet v svojih državah, dočim sta centralni državi gledali na svet z nemškega oziroma madžarskega stališča pa sta na njem tudi pozirali.

»Riče« govori o provizoriju v državi SHS želeč polnega stremjenja po tem, da se provizorij kolikor mogoče skrajša, da se tako odstrani vsi škodljivi vplivi in pridemo do urejenih razmer.

»Stara Srbija« v Skopju piše o Jugoslaviji, kako smo Srbi, Hrvatje in Slovenci vedno hrepeli po ujedinitvi. Čudno pa, da bolgarska inteligenca in sam bolgarski narod vobče ob nikakoli priliki ni manifestiral svoje želje po ujedinitvi z ostalimi Jugoslanci. Te potrebe ni čutil niti, ko je živel pod Turki, niti ko je bil osvoboden. Mala Srbija, iznikla od sebe in po sebi, je dala krono vladarju iz najsiširih narodnih mas. Bolgarska pa, osvobodena s pomočjo slovenske Rusije, je dvignila na prestol vladarje tujih dinastij, sovražne vsemu, kar čuti slovensko. Ali izdajstvo slovenske misli se je naigro neje maščevalo nad Bolzari, ki so doživeli propast in izključitev iz velike zajednice, kateri so se sami odtuili s svojimi zločinskimi deli.

Politične vesti.

OKRAJNI POLITIČNI ODBOR JDS ZA LJUBLJANO.

V petek, dne 7. marca se je ustanovil v smislu organizacijskega reda za Ljubljano in Spodnjo Šiško okrajni politični odbor vseh političnih društev in krajevnih organizacij JDS. Okrajnim tajnikom je bil izvoljen dr. Josip Klepec, namestnikom Milan Cimerman, odbornikom gđ. Gogolova, dr. Oton Fetič in Ivan Zupan. Na zborovanju so bile sprejete sledeče resolucije:

Ljubljanska politična društva in krajevne organizacije JDS, zbrane na svojem zborovanju dne 7. marca 1919: 1. pozivljajo deželno vladu za Slovenijo, da pri imenovanju notarjev na našem ozemlju brezpozorno upošteva narodnostno načelo ter da izda notarska poverila izključno le Slovincem. Ob enem pozdravlja boj slovenskih notarskih kandidatov, ki ga vodijo za izčiščenje in odstranitev nemških notarjev iz našega narodnega ozemlja; 2. protestirajo najodločnejše proti popolnoma neutemeljeni konfiskaciji »Slovenskega Naroda« dne 6. marca 1919, ki se nikakor ne da utemeljevati z vojaškim položajem in nasprotuje ustavnim svoboščinam ter zahtevajo, da se uradniki, ki se ne zavedajo dalekosežnosti svojih ukrepov, takoj odstavijo s svojih odgovornih mest.

REGENT ALEKSANDER NA POVRATKU.

LDU. Atene, 9. marca. (Brezlično.) Srbski prestolonaslednik je dospel v Atene ter odpotoval preko Soluna v Beograd. Na kolodvoru so ga slavnostno sprejeli srbski poslanik in vse grške civilne in vojaške oblasti.

ZGODOVINSKA SEJA.

Beograd, 8. marca.

Z ozirom na dejstvo, da se stvari v Parizu v zadnjih dneh razvijajo z veliko naglico, se je v DK uveljavilo prepričanje, da naš parlament ne sme in ne more več molčati. Vnanje politični odsek kluba je danes popoldne po klubovi plenarni seji v navzočnosti ministra Kramera razpravljal o mednarodnem položaju, ter je soglasno zaključil takoj pričetki z akcijo, ki naj bi omogočila, da NP. čim prej zavzame stališče napram dogodkom na mirovni konferenci in sicer se prej, predno se izvrši adresa debata, v kateri se bodo razpravljala velika politična vprašanja.

Da se to omogoči, bo DK vzel iniciativo za izvedbo sledečega načrta: Vvrednotiti odbor naj svoje delo kar najbolj pospeši. Kakor hitro bo verifikacijanih dovolj mandatov, da se po poslovniku lahko izvrši konstituiranje zbornice, naj se takoj skliče seja, v kateri se bo izvršila izvolitev predsedništva. V isti seji naj se o nagovoru predsednika otvori debata, v kateri naj vse stranke povdariajo svoje stališče napram mirovnemu vprašanju. Vnanje politični odsek DK je izbral poslance grofa Kulmerja, dr. Trillerja in dr. Dušana Popovića, da stopijo v imenu DK v stik z ostalimi strankami v svrhu enotne akcije. Kolikor je mogoče danes reči, se bo historična seja našega parlamenta, v kateri bodo zastopniki našega celokupnega naroda manifestirali nezlovoljivo zahtevo Srbov, Hrvatov in Slovencev po popolnem teritorialnem ujedinitju, vršile v ponedeljek. Gotovo bo ta seja največjega pomena za naš vnani položaj.

PROMETNE INTERVENCIJE.

Beograd, 9. marca. Po naročilu »Demokratskega kluba« sta 7. t. m. intervenirala dr. Pestotnik in V. Wilder pri železniškem in poštnem ministru glede zboljšanja železniške in poštne zveze Ljubljana-Zemun, parobrodne zveze Split - Senj - Baker - Reka, Banjaluka - Zagreb, glede pospešitve železniških gradb v notranji Srbiji in predpisane normalnega napredovanja slovenskega železniškega osovja. Dobil sta zadovoljive odgovore in je pričakovati, da se s sklicanjem narodnega predstavništva odpravijo marsikateri podmetni nedostatk, ako bodo poslanci podprli dobrohotno se pomankljivo organizirano državno centralno upravo.

DEMENTI DEMOKRATSKEGA KLUBA.

LDU. Beograd, 8. marca. (JDU.) Na vest beogradskega lista »Pravda« v številki od 7. marca t. l. o stališču, ki ga baje zavzame Demokratski klub Narodnega predstavništva v vprašanju agrarne reforme, priložuje podpisani klub nastopni demanti: Ne odgovarja istini, da se je v plenarni seji Demokratskega kluba diskutiralo vprašanje agrarne reforme in da večina poslancev oziroma vsi poslanci tega kluba smatrajo reformo za preuranjeno. O agrarni reformi je doslej razpravljalo samo klubov odbor za agrarno reformo. Demokratski klub bo svoje stališče o agrarni reformi zavzel na eni izmed bodočih sej, toda že sedaj izjavlja, da vlada v klubu nedolžno uverjenje, da se treba provedbe agrarne reforme lotiti brez odlaganja. V to svrhu je klubov agrarni odbor v svoji seji z dne 6. marca t. l. delegiral dva člana, ki naj pri ministrskem predsedniku pospešita provedbo agrarne reforme. — Za Demokratski klub: predsednik dr. Medaković.

NARODNI KLUB V PARLAMENTU.

LDU. Beograd, 8. marca. (JDU.) Včeraj se je konstituiral Narodni klub, v katerega so vstopile: Starčevićeva stranka prava, Napredna demokratska stranka (dr. Lorković), Hrvatska zajednica (dr. Sunarić), Jugoslovanska muslimanska organizacija (dr. Spaho), Spincić in dr. Drinković. Za klubovega predsednika je bil izbran dr. Pavelić, podpredsednika sta dr. Drinković in dr. Lorković. V klubov parlamentarni biro so poslani dr. Pavelić, dr. Drinković, dr. Sunarić in dr. Hrasnica. Klubova tajnika sta dr. Kruic in dr. Polić.

KAKO ITALIJANI REŠUJEJO SVOJE DOSTOJANSTVO IN PRAVICE?

LDU. Id. 10. marca. (Brezlično.) »Agenzia Steiani« poroča po naročilu generalnega štaba: V kolikor se nanaša memorial dr. Trumbića, katerega prinašajo najnovejši listi, na razmerje Jugoslovancov k italijanski mornarici, je popolnoma napačno. Nekatere epizode med vojno so bile ali potvorne ali pa z namenom fabricirane, da ima ta memorial nekak značaj verjetnosti. Neresnica je, da je imela revolucija, ki je meseca februarja 1918 izbruhnila na avstrijskih ladjah, v kotorskem pristanišču, političen značaj in da je bila le-ta upričena od Jugoslovancov. Res je, da je bilo med uporniki posebno veliko Hrvatov, toda ta revolucija je bila povzročena po pomanjkanju in po slabem ponašanju častništva napram vojakom. Pač je mornar Ante Sesan, rojen v Argentini in zelo kompromitiran pri kotorski vstaji, ko je izvedel, da se bo prišlo na sled upornikom, zapustil svoje kameronke ter poletel na aeroplani dne 3. februarja 1918 v Italijo. Ko so ga vprašali, kaj mu je znano o dislokaciji avstrijskega vojnega brodograja in ako so mu znani tudi kraji, kjer so položene mine, je odgovoril, da mu vse to ni nič

znano, ker se ni nikdar nahajal v Pulju. Iz tega povpraševanja sledi, da Ante Sesan ni dal poveljniku Pellegriniju nobenih takih vesti, na podlagi katerih bi mogla nastopati Italija napram avstrijskemu brodograju. Na neki jadrnici so se prepeljali na italijansko obal vojak in dva civilista, ki sta se označila kot čehoslovaska pripadnika in katerim se je dovolilo, da se snidejo s Trumbićem in Benešem. Niso pa dali mornarski oblasti nikakih podatkov o tem, če in kako je mogoče zajeti sovražno brodograje. Govorili so le v splošnem o vstaji v vrstah avstrijskega vojaštva. Vse to dokazuje, da izrablja Trumbić te podatke z zlobnim namenom, proti kateremu mora nastopati zmagojoča Italija še enkrat, da si reši svoje dostojanstvo in svoje pravice.

KLUB JSDS. V NAROD. PREDSTAVNIŠTVU.

LDU. Beograd, 8. marca. (JDU.) Klub jugoslovanskih socialnodemokratskih poslancev je izdal nastopni komunik: Klub jugoslovanskih socialnodemokratskih poslancev v Narodnem predstavništvu se je sestel 6. marca t. l. v Beogradu ter je za enakopravne predsednike izbral Vilima Bukšega, Vaso Kneževića ter Josipa Peteljana. Za klubova tajnika sta izbrana dr. Dragotin Lončar in dr. Milan Sekulić. V klubu so zastopane Jugoslovanska socialnodemokratska stranka (Ljubljana), Socialnodemokratska stranka Hrvatske in Slavonije ter Srbsko-bunivski socialnodemokratski agitacijski odbor (Novi Sad). V isti seji se je konstituiralo, da sklicuje uprava Srbske socialnodemokratske stranke brez prejšnjega sporazuma z glavnimi odbori zborov navedenih strank za 21. april kongres jugoslovanskih socialnodemokratskih organizacij v Slavonski Brod in da je s tem jasno in odkrito započela razcepilne od sedaj edinstvenega socialističnega proletariata na jugoslovanskih tleh. To namero potrjuje proglas za ustavotvorno skupščino, v katerem z izkričljenimi in izmišljenimi navedbami napada gorenje stranke. Srečico tega je klub sklenil glavnim odborom svojih strank predložiti, naj se za 21. april v Zagreb skliče kongres, na katerem naj se izvrši ujedinitvenje v klub zastopanih strank, na stališču razredne borbe proletariata stoečih organizacij ter demokratske in parlamentarne akcije socialne demokracije.

NEMCI PROTI NEMCEM.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 9. marca iz dobro poučenega vira: V Celovcu je zadnji čas od bližnjega vzhoda, torej iz okoliša velikovske fronte, prišlo izredno veliko število ranjenih nemških vojakov. V Celovcu se govori, da je nemško vojaštvo v tem odseku zadnji čas imelo izredno velike izgube na mrtvih. Pravijo, da jih je padlo sedemdeset! — Kakor je znano iz uradnih obvestil Ljubljanskega dopisnega urada, zadnji čas med nemškimi in jugoslovanskimi četami na Koroskem nikjer ni bilo nobenih večjih bojev ali resnejših spopadov; le tu in tam so bile manjše praske, in še te se niso vršile vzhodno od Celovca, marveč južno od njega, kjer so Nemci ponovno kršili premirje in izzvali obrambeni odpor jugoslovanskih vojaških oddelkov. Ako je torej zadnji čas v Celovcu prišlo izredno veliko število ranjenec in je nemško vojaštvo celo imelo sedemdeset mrtvih — povdarjeno bodi, da je ta vest iz Celovca povsem ugotovljena — ne more biti drugače, nego da so se v velikovskem okolišu spopadli nemški vojaški oddelki med seboj in so se vršili luti boji med nemško belo in nemško rdečo gardo. Da so se tam vršili krvavi spopadi, v katerih so se nemški vojaki pobijali med seboj, potrjujejo tudi druga poročila. Po vsem tem je smatrati za gotovo, da so se med nemškimi četami na Koroskem začeli krvavi notranji boji. — Pred kratkim so nemški listi z velikim zadoščenjem javljali, da prihajajo Koroskem na pomoč nemškotrolski vojaški oddelki. Niso se pa prihod Tirolec razveselili južnokoroski Nemci in nemškutarji, ki Tirolec že od nekdaj ne ljubijo tako pristržno, kakor bi bilo treba. Ta neljubezen se je jasno pokazala v dejstvu, da se je koroska Volkswehr v Borovljah z vso odločnostjo uprla nameri, da naj bi v borovelski okoliš prišle tirolske pomožne čete. In res jih zato v ta odsek niso poslali. Kakor je Ljubljanski dopisni urad izvedel iz povsem zanesljive vira, tudi ostali koroski Nemci in nemškutarji nimajo nobenega povoda več, veseliti se prihoda Tirolec. Porazdeljeni po slovenskem ozemlju, kolikor ga imajo sedaj v oblasti Nemci, so namreč Tiroci le prekmalu spoznali, da gre za imperijalistično nasilje. Ker na lastnem telesu občutujejo gorje aneksijske želje nasilnosti — saj jim hočejo Italijani vzeti vso njihovo zemljo gori do Brennerja — se jim je ravnanje Nemskoavstrijcev zagabilo in že so jeli dezertirati trumoma. Izjavljajo, da ne uvidevajo, s kakšno pravico naj proti Slovincem nastopajo na zemlji, ki je slovenska, zapuščajo svoje oddelke in se vračajo v svojo domovino. Kakor Italijani nimajo prav nič iskati v nemških Tirolih — izjavljajo na Korosko došli Tiroci — tako nimajo med koroskimi Slovinci prav nič iskati ne tirolski, ne koroski in ne nemskoavstrijski Nemci. — Severno od Drave boljševiško klanje med rdečo in belo gardo, južno od Drave razsulo discipline in bratske vzajemnosti: to je signatura sedanega stanja nemškega vojaštva na Koroskem.

Pristopajte k »Slovenski Matici«. Cinarina 8 K, ustanovna 200 K

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Francosko poročilo o ustanovitvi francoske organizacije. LDU. Pariz, 9. marca. (Brezlično.) Francoska vojaška mislija je bila sprejeta od ljubljanskega občinstva na zelo simpatičen način. V Ljubljani se je ustanovila francoska - slovenska organizacija, ki ima sedaj že več kot 600 članov in katere namen je, da spozna francoski narod Slovence in da se zbližajo medsebojni ekonomski odnosi obeh narodov. Oba glavna ljubljanska dnevnika »Slovenec« in »Slovenski Narod« sta priredila povodom bivanja francoske vojaške mislije v Ljubljani posebne izdaje v francoskem jeziku, v katerima pozdravljata prihod Francozov ter se jako laskavo izražata o Franciji.

Kardinal Bourne v Zagrebu. LDU. Zagreb, 8. marca. (JDU.) Zupan dr. Srkulj je izdal na prebivalce okoli, naj svačano pričakujejo angleškega kardinala Bournea in ga tekom jutrišnjega dneva povsod srčno pozdravljajo, kjerkoli ga srečajo.

Kardinal Bourne v Zagrebu. LDU. Zagreb, 9. marca. Včeraj proti 11. zvečer je dospel v Zagreb angleški kardinal Bourne. Na kolodvoru so ga pričakovali nadškof dr. Bauer z višjo duhovščino, ban dr. Paleček s člani vlade, zupan dr. Srkulj, poveljnik 4. armadnega okrožja general Milčič in drugi. Na kolodvoru je bila kljub pozni uri zbrana velika množica občinstva. Danes je kardinal posejil več kulturnih zavodov, cerkva itd. ter je sprejel veliko število deputatov. Opoldne je bil pri nadškofu dr. Bauerju dine, katerega so se razen kardinala Bournea udeležili: ministri dr. Alaupović in dr. Petričič, vsa generaliteta, višja duhovščina, zupan in razna druga gospoda. Kardinal se odpelje jutri ob 3. popoldne s posebnim vlakom v Ljubljano, kamor dospe ob 8. zvečer. Z njim pridejo nadškof dr. Bauer s spremstvom, minister Alaupović in drugi odlični dostojanstveniki. V torek zvečer ob 8. se odpelje kardinal iz Ljubljane proti Rimu.

Vodno ravnanstvo. LDU. Beograd, 8. marca. (JDU.) Ministrski svet je izdal naredbo o ustanovitvi posebnega vodnega ravnanstva za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. To ravnanstvo bo avtonomna oblast, podrejena neposredno ministrstvu za poljedelstvo. Sedež ravnanstva je v Beogradu ter bo spadalo v njegovo področje tudi sedem poduradov te panoge, namreč v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Novem Sadu in Skoplju. V delokrog vodnega ravnanstva spadajo vsa tehnična in administrativna vprašanja, ki se tičejo uravnave rek, gradbe prekopov za notranjo plovo, pristanišč in vseh odredb za varstvo proti vodnim nevarnostim, vodna policija, hidro-metriška služba vodnih moči in namakanje dežele. Ravnanstvo je že pričelo poslovati.

LDU. Regucija Beograda. Beograd, 8. marca. (JDU.) »Epoša« javlja: Beogradska občina se je obrnila do zveze inženirjev in arhitektov s prošnjo, naj napravijo načrt za notno in temeljito preureditev jugoslovanske prestolice. V zvezi inženirjev prevladuje mnenje, da naj razpise občina, oziroma vlada mednarodni natečaj za izvršitev tega načrta. Natečaj bi se mogli udeležiti inženirji vseh narodov razen Nemcev, Madžarov, Turkov in Bolgarov.

Odpravljena blokada Dalmacije. LDU. Split, 9. marca. (JDU.) Kakor se je doznalo, bo v nekoliko tednih po želji admiralkega sveta razveljavljena blokada Dalmacije ter zopet uveden trgovski in osebni promet med Reko in Splitom.

Češka sanitetna mislija. LDU. Beograd, 8. marca. (JDU.) V Beograd je dospela češka sanitetna mislija, ki je namenjena v Skopje. Mislija si je stavila za nalogo, da prične v prvi vrsti boj proti nezdravim boleznim, ki razsajajo v skopjski okoliš.

Socialistično zborovanje. LDU. Beograd (JDU.) jutri popoldne bo tu veliko socialistično zborovanje. Izgnana nemška agitatorja. LDU. Maribor, 8. marca. Proslula agitatorja Iza nemirov dne 27. januarja in tudi zadnjega komunističnega potkusa revident južne železnice Alojzij Riedl in pristav Ludvik Kotsch, sta bila izgnana v Nemško Avstrijo in sta morala nocoj zapustiti Maribor.

Neodrešena domovina.

ITALIJANSKA NASILSTVA V ISTRI.

Bijonet na tilnik. K nekemu staremu hrvaškemu župniku v Istri so prišli italijanski oficirji ter mu zapovedali, da mora v nedeljo raz lece naznaniti vernikom, da so odsele podaniki italijanskega kralja. Zagrozili so mu, da ga ubijejo, ako tega ne stori. Eden surovejših je dregnil s prstom proti župnikovemu vratu s karaktističnim znakom, ki je pomenil, da ga zadavajo, ako ne stori, česar se od njega zahteva. Župnik se tej zapovedi ni uklonil in pričakuje nadaljnjih nasilnosti.

Italijanci so sili v šolo! Italijanski oficirji sili po vseh istrskih vaseh na svoje pest italijanščino v šolo. Učitelji se doslej trdno drže in se niso uklonili. V neki šoli je prišel laški oficir med podukom v razred in videl na šolski tabli vzorec pobotnice. Pustil si je to pobotnico razložiti od učitelice ter se začel z njo prepričati, čemu, da uč otroke take nepotrebnosti: dovolj je, da se otroci nauče govoriti italijansko. Učitelju je prigovarjal, naj vendar uč otroke nekaj italijanščine, če ne drugače vsaj nekaj kletvic! — To je kultura!

Za nasilno glasovanje. Vojaški poveljniki v istrskih občinah in podobnih so poklicali k sebi župane in vsake načelnike ter jim zabijali izogib strogih kazni, da mora vsak zbrati svoje vasačene, ki bodo morali podpisati izjavo, da bojejo prišli pod Italijo. To da vsi hrvaški in slovenski župani so to zahtevali brez pomisleka in z vso odločnostjo odbili, s poudarkom, da bi se temu nikdar ne uklonili.

Internacije. V Parizu so internirali Italijani sledeče naše ljudi: župana pazinskega in dež poslance dr. Kureliča, sodnika dr. Rodiča, prof. Franklo, učitelje Lavdava, Gabrieliča, Lukeža, in Zalavariša. Varok: jugoslovanskega mišljenja. Odpeljali so jih v ječo v Trst.

Proti našim gostilničarjem. V naši bližini Trsta so zavezane 200

stlinčarju zaprli gostilne in vzele obrtno koncesijo, kar se je v njegovi gostilni pelo slovensko. Italijanski oficirji so grozili domačinom z revolucijo. Naslednjega dne so gostilničarji ponudili obrtno koncesijo za pogoj, da postavi zunan pred vhodom ob cesti italijansko trobinico, ter prevzame odgovornost, da je nikdo ne sname. Tega zavodni gostilničar ni hotel storiti, narkar so odšli z grožnjo, da ga bodo internirali.

V celi Istri nastopajo Italijani proti inteligentni brutalno z grožnjami in nasiljem, na priprosto hudstvo pa pritiskajo s potnimi legitimacijami in aprovizacijami. Kdor se ne pokori, temu odvzamejo vse, potne legitimacije in aprovizacije.

Tako je naša krsna Istra pod neznanostim in brutalnim italijanskim bajeonem, ki poizkusa na vse mogoče načine zadušiti narodno zavest naših Istranov in se ne strši najbolj nečloveških in barbarskih sredstev, moči in sile, da jih spriznari z mislijo »odrešenja«. Toda hudstvo vstraja in trdno upa, da pride prej ali slej dan, ko bo vrglo raz se ta neznanost in iarem in že živelo svobodno življenje v svobodni Jugoslaviji.

Italijani proti poslancu Bianchiniju, LDU Zader, 9. marca. (DDU) Dne 7. marca je italijanska oblast v zasedenem ozemlju zaprečala našim delegatom za Državno zveze potovanje v Beograd. Poslanec Juraj Bianchini se je obrnil do podamirala Mila, ali ta mu je izjavil, da ne more dati prepustnice. Zadeva je izzvala največje ogorčenje. Pokrajinska vlada v Splitu je vložila pri antantnem poveljniku protest radi tega nasilja ter pri tej priliki navedla tudi druge primere nasilstva Italijanov proti parlamentarcu Bianchiniju.

Italijanska nasilstva v Dalmaciji, LDU Split, 6. marca. (Dalm. kor. ur.) V Lečevici so Italijanski vojaki te dni streljali na seljaka Antona Rutić, ker je zašel na stranpot. Na srečo ga niso zadeli. Ko pa se je seljak ustavil, ga je italijanski vojak zajel in ga odvedel na posadno zapovedništvo. Tam ga je poveljnik grdo ozmerjal in mu grozil. Šele po dolgem zaslusivanju ga je naposled pustil na svobodo.

LDU Split, 7. marca. (Dalm. kor. ur.) V Lečevici Italijanski vojak tožijo, da morajo stradati. Da si niso žele, krajevali, karkoli jim pride pod roko, nekaj si tudi nabavilo z nakupom pri seljaki. Komaj se bili Italijani prišli v to selo, že je italijanska vojaška oblast krmelj Marku Gotovu zaplenila vseh pet hiš. Koncem meseca so mu Italijani kot najemnino dali 60 kron. — Ker mladenič Marka dala časa ni bilo pri svojcih, so Italijani zapretili, da bodo dali vsi rodbino internirati, ako se mladenič kmalu ne vrne.

Italijanska nasilstva v Dalmaciji, LDU Vis, 7. marca. (DDU) Te dni je poveljnik otoka Visa pozval vse osebe svetlinika v italijanski pristajniški urad. Tu jim je kapitan pristajniškega urada naznanil, da je poveljnik vsega zasedenega ozemlja odredil, da morajo vsi uradniki, ki so tam v službi, zaprositi italijansko poveljništvo za to službo in izjaviti, da bodo odsele pokorni italijanskemu kralju. Sporočili jim je tudi, da se jim v nasprotjem primeru ustavi plača. Vodja svetlinika je izjavil nato v imenu vsega osebja, da odklanja vse zahteve italijanskega poveljništva, ter da ostanejo zvesti edinemu jugoslovanski državi. Kapitan pristajniškega urada je takoj izdal ukaz na davkarilo, glasom katere se vsemu osebju svetlinika ustavi plača za mesec marec.

Dr. Leonard v Rimu, LDU Beograd, 8. marca. (DDU) V Rim je dospel slovenski pisatelj dr. Leopold Leonard, ki je pobegnil iz slovenskega zasedenega ozemlja. Na jugoslovanskem poslanstvu v Rimu je privoščeval o neverjetnem trpljenju naših ljudi v zasedenem ozemlju. Iz Rima je odnevoval v Pariz, kjer bo poročal naša delegacija na mirovni konferenci o položaju naših rojakov pod italijansko zasedbo in o žalostni usodi internirancev.

Cehoslovaška anabase.

Skozi Sibirijo do svobode.)

Po »Časem Svetu« št. 23.

Motto: Dolžnost vsakega Čeha je bila, da goljufa Avstrijo, ker je Avstrija goljufala Čeha kljub najsveteljšim obljubam in prisegam nenrenehoma od leta 1526. naprej.

Eden najčudenjših dogodkov svetovne vojne je nastanek in delovanje čehoslovaške vojske na Ruskem. Narod, koemu je bilo s političnim pritiskom in vojaško silo onemogočeno, da bi pokazal z enotnim dnom svoje mnenje in svoje simpatije, je vstvaril zunaj meje svoje dežele 50 tisoč mož, broječo armado, vzorno disciplinirano pod lastnimi voditelji, armado, ki je vključila svoji številni brezpomembnosti posega močno v razvoj vojnih dogodkov in s tem tudi v bodočo preureditve sveta.

Glas se kot nainevestnejši doživljal žive fantazije povsod o tem, kako je ta 50 tisoč mož broječo vojsko — ko je Rusija sklenila mir — nastopila ofenzivno v svrhu, da si izvoine pot okoli sveta do iarkov na francoskem bojišču in kako se je neje posrečilo rešiti Sibirijo pred Nemci ter sasesti 3000 mil dolgo sibirsko železnico za entento in zoper Nemčijo, zoper Avstrijo in »rdečo gardo«.

In vse to se je izvedlo z lastno močno, z lastnimi sredstvi, svoboda domovine, ki so jo izvojevali tisti hrabri junaki — Sokoli, je bila poplačana s lastno krvjo, s krvjo Čehov in Slovkov.

Ko je vojna izbruhnila, se so takoj glasovali čeki ljudje na Ruskem v rusko vojsko, da se vojskujejo zoper Avstrijo; daljši tisoči mladih ljudi v avstrijski vojski so desertirali pri vsaki priložnosti — takih je bilo okrog 100.000. Ampak storjam leta 1916, se je mogel sestaviti prvi čeki polk, ker je ruska vlada delala odvir in ker tudi sam Kerenski ni bil prijazen temu si-banju.

Ko pa je dne 2. julija 1916 začela čehoslovaška vojska božati in s to je edino le čehoslovaška vojska, broječo 7000 mož, korakala smelo in brezobzirno naprej in tako opozorila na se celo Rusijo in vse svet, se je situacija hipoma izpremenila, ter se je pričelo z organiziranjem čehoslovaške armade; ustanovljena je bila prva husitska divizija in čehoslovaška armada in delala

svoje fronte že takaj, ko se tudi Ukrajinci že sklenili mir.

Ko pa je boljševiška vlada podpisala v Moskvi mir Brezstovki, je bila čehoslovaška armada izpostavljena na milost in nemilost Nemcem. Cesar Karol je obljubil čehoslovaškim vojakom nekaznivost, ako se vrnejo v Avstrijo, obljubil je samostojnost Češke — a junaki so ponosno savrnilo ponudbo za dogovor z vlado, ki je Čeha tolikokrat ogroževala. A videli so ob enem, da je njih naloga na Ruskem končana, ter se so odločili za umakitev na Sibirsko železnico, za dogovor s Boljševiki glede prostega pohoda skozi Sibirijo tja v Vladivostok, unaloč da dobi-je tam od antente ladje za prevoz v Francijo. Zadevno pogajanje s Leninom in Trockim, ki ga je vodil Masaryk, se je vleklo in med tem se je sijajno pokazala »častnost« Avstrije, ki je — ponujajoč amnestijo — dala ob enem poslati po Nemčiji, vredni zavernici, armado z namenom, da odreže Čeha od sirske železnice.

Nastopili so torej pot, dobro oboroženi, ker so bili pobrali orožje in munje, ki je ostala po ruski vojski na boljševih po tem, ko je vojaštvo (po revoluciji) zaneslo svoje pozicije.

Ampak istotako kakor Rusi, niso imeli tudi Čehi živil, krmil, obuvaj in obleke, da celo tudi poljskih kuhinji ne. Izgledali so kot tobe barab in postopaj v eninah, a krepetja jih je zavest, navdušenost in ljubezen do domovine.

Konji so bili prevedi suhi in istradani, da bi zamogli vleči vozove. Vrgli se so tedaj vojaki sami in si so pripravljali hrano — iz krmil!

Jedli so pse, mačke, da celo žabe.

Kedar koli smo dospeli do kakoga ribnika, pozdravljali so nas žabe s polnim korom: ko pa smo odhajali, ni reagirala niti ena žabica.

Pri kmetstvom prebivalstvu niso ropali, kakor so to delali pogostoma tople razkrojene ruske ramade ...

Ampak, med njimi in med svezno progo sirske železnice jih je čakala nemška vojska, ki jih je pri Bahmaču tudi napadla. A Nemci so pustili na bojišču 3000 padlih, ter je bil nemški poveljnik primoran prositi pri tej revoluciji, izstradani armadi, katero je imenoval kanceler Hertling »banda roparjev«, za 24urno premirje v svrhu, da zamore pokopati svoje mrtve vojske.

Premirje je bilo aprileto, a nemški poveljnik se je obnesel podlo: misleč se zmirom, da ima opraviti le z bando roparjev, je prekalil premirje že po preteku 6 ur. meneč da bo »rdeček« presenetil. A zmotil se je temeljito, dobil je toliko, da je prav kmalu zbežal.

Tako so dospeli Čehi do železnice, poleg katere so stonali v smeri proti Moskvi in se začeli novič s pogajati z Boljševiki, zahtevajoč varni transport po sibirski železnici do Vladivostoka.

Bilo je jim dovoljeno s pogojem, da izroče vse orožje in munice.

Vsak polk je imel 400 strojnico, dobre puške, letala, velika nalaga ročnih granat in mnogo streliva. Izročili so vse, izvsemši ročne granate in po eno puško za vsakih 10 mož.

In tako so nastopili čudežno potovanje skozi celo Azijo. Preživeli so mnogo truda in zaprek, mnogo skrbi a »nabavo« vagonov, lokomotiv in strojevodov ter so morali na vse zadnje izbrati zmogljive poiedinoe v lastnih vrstah in vodili so vlake sami.

Ko so legionarji prišli globje v Sibirijo so opazili, da so nemški in avstrijski vietniki — izrabivši rusko revolucijo — že pridobili zaupanje domačega prebivalstva.

Ti vietniki so otežkočali stališče legionarjev kjerkoli so to mogli; a Čehi so se izogibali spopadu povsod tja do Irkutska. Ko pa je došel prvi oddelk legionarjev do tega mesta, »pozdravilo« ga je 3000 rdečih gardistov, pa čelu s nemškimi in avstrijskimi častniki v ruskih uniformah. Pozdrili so jih izroče puške in granate, so Čehi odklonili. Tedaj so dali nemški častniki povleči za streljanje — a storili so to, v razburjenju nemško, Rusi niso razumeli, pač pa Čehi in Slovaki. Brez orožja — takorekoč — samo s nožmi in kamenjem so hitro naskočili gardiste, jih po kratki borbi razorožili ter pobili njih nemške poveljnike. S splenjenimi puškami in strojinicami so zavzeli mesto, ko so prej razorožili vojsko centralne sirske vlade in pobili nad 800 Nemcev in Avstrijcev.

Na intervencijo francoskega in ameriškega konsula so poslali legionarji potem tri odposlance v Moskvo: a Trocki, ne hoteč niti obravnavati je dal le-te aretirati in zapreti.

Na to so napovedali Čehi Boljševikom vojno in začeli so »čistiti« sibirsko progo, ki so jo zasedli za entento. Bili se so ves čas akroz neskončno ozemlje, puščali so strašno oddelke ob progi, izposodnivali svoje vrste a česki vojni vietniki, razoroževali povsod rdečo gardo in bili Nemce ter Madžare tako, da so komene dospeli do morja v Vladivostok, ki ga je zasedlo 14.000 Čehov in Slovkov.

Se danes so vojskove 80.000 Čehoslovkov poleg sirske proge, kjer so porazdeljeni v kralji: Pensa, Samara, Orenburg, Perm, Ekaterinburg, Chelbinsk, Petropavlovsk, Omak, Tomak, Krasnojarsk, Irkutak, Udinak, Chita, Nikolaj in Vladivostok.

Imed vseh českih legionarjev stala Masaryk najvše ruske legionarje radi ogorčenja, nadčloveškega dela, ki so ga sijajno izvedli, in oni pravijo njemu — že od časov ko jih je predsednik volil do sam osebo, tatleč Masaryk.

Prinajam v vspodbujajo našim »fantom«, kot krasni dokaz tega, kaj vse zamore navdušenje in ljubezen do domovine.

Slovanski svet,

ČEHO - SLOVAŠKI PRIZNANE ZGODOVINSKE MEJE.

LDU Praga, 8. marca. (ČTU) Urednik Karel Mecer objavila v »Venkovu« poročilo iz Pariza z dne 3. marca, kjer pravi: Dnes je komisija doletela zgodovinske meje za česko deželo, stisli za Čehijo, Moravsko in Slonijo. Priznalo je čehoslovaški državi tudi Sirovaško. Izjavljamo svačeno, da ni na Čehijo samihame vnanost, Američi in

Anglija, prožati od svetločloveškega duha, nista nikdar smatrali tega vprašanja za sporno. Nikdar nista dvomili, da je Češka nedeljiva celota in da bi bila morebitna delitev velika krivica. Komisija je zavzela stališče, da se mora tudi na političnem ozemlju obvarovati popolna integriteta, to se pravi, da pripada tudi Tašin žaka - slovaški državi. Kar se tiče slovaškega vprašanja, morem reči, da je Slovaška naša. Izjaviti morem, da bodo njene meje segale precej preko demarkacijske črte. Komisija je rešila tudi vprašanje ogrskih Rusinov, in sicer v smislu združitve ogrskih Rusinov s čeho - slovaško republiko.

NAREDBA GLEDE BANKOVCEV IN POTOVANJ.

LDU Praga, 8. marca. (ČTU) Na podstavi pooblastilnega zakona iz 25. februarja se odreja: 1. Izplačila in žira kuponov in obresti vrednostnih papirjev, ki se nahajajo v območju Čehoslovaške republike, ter tuzemskih vrednostnih papirjev, ki se nahajajo v inozemstvu, pa so lastnina državljanov, ki bivaio daji nego eno leto v Čehoslovaški republiki, so do nadaljnjega prepovedana. Zavodi in družbe, ki so izdali vrednostne papirje, so zavezani pridržati ves znesek, kar ga odpade na kupone in obresti, in sicer vse dotle, ko se bo izplačevanje dovolilo. Nadaljnji vrednostni papirji, valute, zlato in srebro se iz območja Čehoslovaške republike brez dovoljenja finančnega ministrstva ne smejo izvoziti. 2.) Osebe, ki potujejo v tujino, smejo seboj imeti samo 500 kron, ki potujejo z rodbino, pa samo 1000 kron zigosanega papirnatega denarja. Na potovanja v Italijo, v Švico, Francijo, Nizozemsko, Anglijo in Ameriko se sme seboj vzeti samo 1000 frankov. V Nemčijo samo 1000 mark. Za izvoz večjih zneskov je potrebno posebno dovoljenje čehoslovaške devizne centrale. 3.) Uvoz in razpošiljanje eno- in dvokronskih bankovcev Avstro-Ogrske banke v območje čehoslovaške države je prepovedan. Kdor potuje v to ozemlje, sme v bankovcih seboj imeti največ 50 kron. 4.) Denarni zavodi smejo akreditiv za tujino izdati samo v tuj denarni veljavi, in sicer samo s privolenjem čehoslovaške devizne centrale, toda le do zneska 1000 kron.

Tudi češki bančni uradniki na Dunaju bodo stivali. Dunaj, 8. marca. Uradniki čeških bank na Dunaju bodo pričeli prihodnje dni stivali, ker jim banke nočejo svitišati prejemke tako, kakor so to storile ostale nemške banke na Dunaju. Tudi uradniki češkega dnevnika »Videnski Denik« na Dunaju, kateri list finansira »Živnostenska banka«, bodo pričeli v ponedeljek s stavko, ker uprava lista noče ugoditi njihovim stanovskim zahtevam.

Nemško - madžarski napad na našo državo, LDU Praga, 8. marca. (ČTU) Večerno izdajanje »Českega Slova« javlja: O preiskavi v aferi dr. Schwarz - Palfan se nadalje poroča: Nameravana je bila skupna napadna akcija Nemcev in Madžarov, ki naj bi se začela dne 4. marca. V načrtu je bilo, da naj bi se hkrati s to napadno akcijo začeli veliki štrajki v germaniziranih delih Češke. Nameravane stavke so izostale, nemško - madžarski napad pa je izjalovilo vojaštvo, ki je še pravčasno poseglo vmes.

Ukrajinci poročili boljševike? LDU Curih, 8. marca. (ČTU) »Echo de Paris« poroča: Ukrajinske čete so 20 km od Kijeva porazile boljševike. Ukrajinska vlada, ki je pobegnila v Vinnice, se je vrnila v Kijev. Boljševiki so bili baje poraženi v vzhodni Ukrajini. Charkov, Poltava in Jekaterinoslav so zopet v rokah Ukrajincev.

Boljševiki se sklenili? LDU Berlin, 9. marca. (DKU) »Vorwärts« javlja: Kakor poroča ruska brežična brojava, so ruski sovjeti pripravili, udeležiti se pozajani na otokih Prinkipo z nastopnimi pogoji: 1. Vpostavitve amiliranj posojil. 2. Odpoved revolucionarne propagande. 3. Zavarovanje gospodarskih interesov zavezanikov po koncesijah in odstotpev ozemlja. Ti pogoji kažejo jasno okret ruske boljševiške vlade na desno, ki se izza Spartakovskih nemirov kaže vedno bolj.

LDU Varšava, 8. marca. (DKU) Vojno poročilo poljskega generalnega štaba javlja z dne 7. marca, da po poljske čete zavzele mesto Pinsk.

LDU Varšava, 8. marca. (DKU) V večerinskih soli poljskega deželnega zbora je bila sprejeta zakonska predloga glede vpoklica šestih letnikov.

Zavezniki.

Ne moremo gledati, kako Evropa strada LDU London, 8. marca. (DKU. Brežično.) V govoru, ki ga je imel v Newcastlu britanski prehranjevalni minister Roberts, je izjavil, da je prejel poročila od decela zanesljive strani, da je položaj v mnogih deželah Evrope malone tragičen. Ni preveč rečeno, ako se trdi, da strada Rumunija, Srbija, Avstrija in Nemčija. Po podpisu premirja so zavezniki mnogo stori-ili, da bi izboljšali položaj in živila so se oddajala in se je oddajalo vsem imenovanim deželam. Vendar pa vse to ni zadostovalo in vprašanje je, ako bo mogla Velika Britanija dobiti dovolj živil, da se prepriča katastrofa. Najvišji vojni svet v Parizu dela s vsemi močmi, da bi pomagal. Prehranjevalni minister je naznanil, da bo od-potoval v ponedeljek v Pariz in se udeležil pogajanj. On upa, da bodo zavezniški mogli odrediti vse potrebno, da se prepriča grozota nesreče. Ne more se gledati, kako Evropa strada. To se bi bilo vredno duha narodov, ki so zmagali v vojni po svoji ne-sebičnosti. Anglija bo pomagala, in akotih-je voled te pomoči položaj lastne dežele nekoliko trpel, vendar dežela ne bo godu-njala. Kakor hitro bo angleški narod uvidel strahovito resnost evropskega položaja, bo takoj pozval angleško vlado k intervenciji.

Alianci in prehrana Evrope, LDU Praga, 8. marca. (ČTU) Alianci so centralizirali v rokah internacionalne komisije prehrano Evrope s živil, ki naj s oskrbo na situacijo živil dodelo posameznim državam gotove deleže. Na čeho - Slovaško republiko odpade od tega kontingenta 30 odstotkov. Ameriška država je odposlala zastopnika svojega gospodarstvenega mini-

strstva, Lincoln in Hutchisona, da omogočita soglasje glede razmer v čeho - slovaški republiki.

Uvoz blaga v Anglijo, LDU London, 8. marca. (Brežično.) V poslanski zbornici se je razpravljalo, da je britanska vlada sklenila, pomanjšati omejitve uvoza za blago, prihajajoče iz kateregakoli dela države, na neobhodno potrebno mero. Kar se tiče uvoznih omejitev za blago iz inozemstva, sedaj ni mogoče, razveljaviti jih, razen onih za sirovine.

Zveze z orientom, LDU Marseille, 8. marca. (Brežično.) Danes sta prvič po začetku premirja iz Marsellia na vzhod od-pilja dva brizoparnika, »Caucase« in »Yspahan«, ki naj oskrbujejo redno zvezo z Grško, Turčijo, Egiptom in Sirijo. En brizoparnik je odpeljal v Pirej in Carigrad, drugi pa v Aleksandrijo in Beirut.

Amerika za Irsko, LDU Haag, 8. marca. (DKU) Kakor poroča agencija »Radio«, je ameriška reprezentantska zbornica z 216 glasovi proti 41 glasovom sprejela predlog na korist samoodločbe Irskega.

Nemško brodovje vojni plen, LDU Pariz, 8. marca. (DKU. Brežično.) V mornariškem odseku senatovega je podal minister za mornarico pregled o stanju brodovja in izjavil, da je Francija le z obnovitvijo svoje po vojni občutno oškodovane mornarice v stanju, braniti svojo obalo, zagotoviti si svoj gospodarski in kolonijalni razvoj, kakor tudi ohraniti svojo svetovno pozicijo. Minister je naglašal, da je predlog o uničenju nemškega brodovja nesprejemljiv in da je nemško brodovje za zavezniške vojni plen, ki si ga smejo med-sebojno porazdeliti, pri čemer more vsak zaveznik s svojim deležem prosto razpo-lagati. Odsek je sprejel izvajanja ministra z odobravanjem aa znanje.

Mirovna konferenca.

NAJVIŠJI SVET ALIRANCEV DO-LOČI MEJE NA JADRANU.

LDU Pariz, 9. marca. (Brežično.) Komisija za terotrijalna vprašanja svo-jeje dela ni mogla končati v določenem terminu, to je do 6. t. m. Upajo pa, da bodo nove nemške meje začrtane vse-kakor še do 15. t. m. ne glede na meje, na vzhodu, katerih začrtanje si je pridržal najvišji svet alirancev. Proti koncu tedna se bo razpravljalo tudi o ureditvi meja bivših avstrijskih ozemelj, izven-ših onih na jadranski obali, katerih začrtanje si je istotako pridržal najvišji svet alirancev.

Mednarodna komisija in avor živil, LDU Pariz, 8. marca. (DKU) Renterjev urad poroča: Kakor javljajo, se je sklenilo, imenovati internacionalno komisijo, sesto-jejo iz največ štirih članov, ki bo preiska-la, kako bodo države bivše avstro - ogrske monarhije plačale po alirancih poslana ži-vila. V Nemško Avstrijo poslana živila bo-jo po večini plačali iz dohodkov solnih rudnikov. Del teh živil bo plačalo mesto Dunaj. Gospodarski svet bo dovolil vso 30.000 ton žita iz Argentine, če jih bo mogla Nemška Avstrija plačati. Zadejne dni je bilo več važnih sel najvišjega gospodar-skega sveta, ki je razpravljal o umnosti preskrbe Nemške Avstrije z živil. Skle-nili so, da ho uprava pomožne akcije pod vodstvom Hooverja dobila vse kontrole nad železnice in druga transportna sred-stva, ki se bodo uporabila za transport ži-vil na ozemlja bivše avstro - ogrske monar-hije. Vsaka država bo dala gotov del svo-jeje prvotnega materiala na razpologa-nje. Vlakt za prevoz živil bodo imele prednost pred vsakim drugim prometom. Kakor govora, so se aliranci sporazumeli v teh vprašanjih. Napetost med Italijo in Jugo-slavijo se je zelo zmanjšala.

Is sejo vojnega sveta, LDU Pariz, 8. marca. (DKU) Agence Havas poroča: Najvišji vojni svet je bil obveščen o dej-stvu, da so se prekinila pogajanja v Spa-ju zaradi pregaje nemškega brodovja. Na ži-lo Italijanske delegacije se je sklenilo, imenovati novo medzavezniki vojaško ko-misijo, ki naj preišče dogodke v Ljubljani. Nato so nadaljevali razpravo o preskrbi dežel bivše Avstro - Ogrske. Lloyd George je poročal o vojaških pogojih za preli-minarni mir z Nemčijo.

Albanci zahtevajo plebiscit, LDU Pa-ritz, 8. marca. (Brežično.) Albanska dele-gacija je predsedniku sveta deseteroč- predložila noto, v kateri zahteva ga slučaj, da se ne sprejmejo konferenci v memoran-du predložene albanske zahteve, da naj se Zedinjenim državam ameriškim da nalog, da naj zasedejo in za dobo enega leta upravljajo kraljino, ki jih Albanci dobe na-zaj, namreč Camarijo na jugu in pa alban-sko ozemlje, ki so ga anektirale Crna gora in Srbija. Če bi konferenca sprejela ta predlog, bi Albanci bili za to, da ameriške čete zasedejo tudi severni Epir, ki ga Gr-ska zahteva od Albanije. V takih okolišči-nah bi prebivalstvo teh kraljin moglo po-vsem svobodno izraziti svojo voljo glede pripadnosti in glede svojih narodnih zahtev.

Rucovizni zahtevalo svoje države, LDU Pariz, 8. marca. (DKU) Tudi je bilo odposlanstvo Arumovcev in Makedo-nce in Pinda, da predlože svoje zahteve mirovni konferenci. To odposlanstvo zahteva s gotovimi pogoji priznanje svojih na-cijonalnih pravic za svojo državo, neod-visno od Albancev.

Mednarodna uprava pristanišč, LDU Pariz, 8. marca. (Brežično.) Pododsek komisije za vodne ceste in železnice je sklenil razpravo o načrtu za mednarodno upravo pristanišč.

Odpravljena blokada proti Avstriji, LDU Haag, 8. marca. (DKU) Kakor poro-ča »Nieuwe Rotterdamse Courante« iz Pa-ritz, je večeraj sklenil svet deseteroč, raz-veljaviti blokado proti Avstriji. Živila se bodo poslala preko Trsta in Reke. Ita-lijani so bili proti temu sklepu, Francozi, Angliji in Američani pa za nje. Lloyd George, Clemenceau in polkovnik House so razpravljali o predlogu Cecilia, naj se pomaga Nemčiji. Lloyd George in House sta odobraval predlog, Clemenceau je zahteval časa za premislek, tako da je ostal predlog do danes. Nameravajo po-slati zadostno množico živil hitro v Nem-čijo. Plačalo se bo a kalilim, ki ga potre-bujejo Zedinjene države in s premogom. Pričuje se, da bo predala Nemčija svoje trzavke ladje za izvoz.

LDU Curih, 8. marca. (ČTU) Kakor poročajo iz Pariza, je prekinjenje pogajanj v Spa-ju mirovno konferenco zelo prose-natno. Domneva se pa, da pogajanja ne bodo dolge prekinjena in da se ne bodo sovražnosti začele imena.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Nemčija izključena iz zveze narodov za tri leta, Pariz, 8. marca. Ministrski predsednik Clemenceau je pritrdil pri da-našnji seji alirancev načrtu za zvezo na-rodov, a samo pod pogojem, da bo Nem-čija za tri leta izključena iz te zveze.

Monarhistične demonstracije na Du-naju, Dunaj, 8. marca. Danes ponoči so se vršile po Dunaju monarhistične demon-stracije. Pred par dnevi je bilo v notranjem mestu otvorenjo neko jako elegantno var-letno gledališče pod imenom »Pans«. Tu so predstavljali neko opereto pod naslo-vom »A. O. K.« (Armeeoberkommando) ali »Alles ohne Kopf« (vse brez glave). K prvi predstavi je prišlo pet znanih avstrijskih aristokratov, ki so pričeli pri nastopu igra-lca glavne vloge, generalissima in posesti-ka raznih mlekarov v maski nadvojvode Friderika, razsajati in žvižgati, tako da je nastal v gledališču vsled tega nastopa silen trušč in vik. Igra se je morala prekiniti in se je nadaljevala šele, ko so onih pet ar-istokratskih razsajalcev vrgli na cesto.

Brezposelnost na Dunaju narašča! Dunaj, 8. marca. Število brezposelnih na Dunaju je doseglo 150.000 oseb, od teh jih dobiva 119.000 podpore. V zadnjih tednih je naraslo število brezposelnih vsak teden za povprečno 20.000 oseb.

Reforma v Nemški Avstriji, Dunaj, 8. marca. Vlada Nemške Avstrije priprav-ja zakonski načrt o temeljiti reformi zem-ljiskih pravic, ki bo spremenil vse do sedaj v veljavi stoječe predpise in predprave.

Vlada zmagala, LDU Berlin, 9. marca. (DKU) Večarinski politični boji so trajali pozno v noč. Vlado čete so zasede oporišča Spartakovcev. Poveljniki vladnih čet zagotavljajo, da obvladajo položaj. Večraj popoldne so vladne čete zasede pi-vovarno »Böttzow«. Tudi v Moabitu je pri-šlo večraj do krvavih bojov. Boji so tra-jali pozno v noč. Več oseb je bilo mrtvih ali težko ranjenih.

Borbe med vladnimi četami in Spar-takovci, LDU Berlin, 8. marca. (ČTU) 36 ur so trajale neprestane borbe v vzhod-nem Berlinu v takozvanem brandenbur-gskem okraju. Vlado čete tukaj očividno niso znatno napredovale. Njihova glavna sila stopi izza 24 ur po ulicah, ki se steka-jo v Aleksandrovo trg. Čete so spravljene po hišah in zapuščajo svoje varne zaklone sa-mo tedaj, ako sovražnik nenadoma napada. Podpirja jih topništvo, ki je razpostavljeno kakih 500 metrov dalje na Aleksandrovem trgu. Ponoči dajajo znamenja letalci. Ne-prestano prasketajo strelji iz pušk.

LDU Berlin, 9. marca. (ČTU) Boji v Berlinu še niso končani. Na vzhodu re-tirajo Spartakovci od barikade do barikade. Zelo veliko poslopji je težko poškodovanih. Vse se pritožuje nad brezobzirnim postop-anjem vladnih čet, ker niso samo na Spar-takovce streljali, temveč tudi na ženske in otroke. Z druge strani se poroča, da so se postavljajna barikad v vzhodnem delu mesta udeleževali tudi ženske. Re-publikaško vojaško brambo bodo skrčili od 16.000 na 6500. Nastavili bodo samo za-nesljive elemente. Ulice, ki peljejo iz Ber-lina v Spandav, so zaprte s vrvmi. Tudi v Berlinu so vladne čete zastražile ceste. V mrtvašnici blizu 70 mrtvecev. Število mrtvih baje presega 200, ranjenih pa bo približno 1000 oseb.

Romančion bez atentatorja, Mon-ko v o, 8. marca. Atentator na ministra no-tranjih zadev Auerja, ki je poleg ministra težko ranil dva poslance in enega obil, je mesar Alojz Lindner. Sedaj je z letalom pobegnil v Rusijo, predno so ga mogli še aretirati.

LDU Berlin, 8. marca. (ČTU) Spora-zum med vlado v Weimaru in vodstvom stavke se je dosegel na nastopni podlagi: 1. Delavski sveti se načeloma priporočajo za gospodarska zastopstva delavcev v svr-ho kontrole in ureditve razdelitve blaga. Za vse industrialne stroke se ustanove de-lavske zadruge, pri katerih bodo sodelo-vali vodje obratov, nameščenci in delavci ter organizacije delodajalcev in delojemal-cov. 2. Ustvari se enotno demokratično pravo delavcev. Zakon o tem se takoj pre-dloži narodni skupščini. 3. Socializacija premog

Poziv ljubljanskemu prebivalstvu!

Danes zvečer prispe, kakor je objavljeno na drugem mestu, v Ljubljano angleški kardinal Bourne, ki si je pridobil tekmo svetovne vojne velike zaslugi za jugoslovanske stvari in ki je znan kot velik prijatelj Jugoslovancev. Narodna dolžnost nam veva, da mu privedemo čim najbržnejši sprejem. Zato pozivamo vse hišne posestnike, naj popoldne razbesijo zastave, narodno občinstvo pa prosimo naj se v čim največjem številu udeleži sprejema na glavnem kolodvoru, kjer pozdravilo odličnega našega prijatelja v imenu slovenskega naroda deželna vlada, knezoškof dr. Anton D. Jeglič ter zastopniki raznih civilnih in vojaških oblasti. Kardinal Bourne se odpelje jutri zvečer ob 8 v Rim.

Pokrajinske in dnevne vesti.

Kardinal Bourne v Ljubljani. Angleški kardinal Bourne se pripelje danes v spremstvu ministra za verstvo dr. Alaupova s posebnim vlakom med 7. in 8. zvečer v Ljubljano.

Prihod kardinala Bourne v Ljubljano. Kakor smo izvedeli pri obratnem uradnem južnega kolodvora, prispe poseben vlak s kardinalom danes (ponedeljek) ob 7. uri 30 minut zvečer v Ljubljano. Pozivamo vse narodno občinstvo, naj se v čim največjem številu udeleži slavnostnega sprejema, saj je kardinal znan kot velik prijatelj in zagovornik Jugoslovancev.

Državni sanit. svet. Minister za zdravstvo dr. Uroš Kruli je imenoval za člana sanitetnega sveta kraljevine SHS dr. Eda Šlaimerja, dr. Demetrija Bleiweisa, dr. Vinka Gregorčiča in dr. Ivana Oražna za njihove namestnike na dr. Ivana Matka in dr. Ivana Jenka. Prva seja zdravstvenega sveta bo 15. t. m. ob 4. popoldne v Beogradu.

Francoslovska organizacija vabi člane k predavanju, ki ga bo imel g. poročnik Jomard, prof. na vseučilišču v Dijonu, sedaj v Zagrebu, v torek dne 11. marca ob 6. zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Dostop imajo samo člani, ki se izkažejo s pristopnico (carte d'admission).

Sodniški izpit sta napravila s prav dobrim uspehom g. dr. Jakob Prešern in Kobi Viktor, oba avskultanta pri novomeškem okrožnem sodišču.

Čiščenje. Višji šolski svet je odpuštil iz šolske službe na javnih ljudskih in meščanskih šolah v ozemlju Deželne vlade v Ljubljani nadučitelja Viljama Huzlerja, učitelja Viljama Thvra, učitelja Ernesta Winklerja, začasnega učitelja Adela Stadlerja, učitelico Ano Stangel in učitelico ročnodelno delo Jožefa Kosol in na mestni ljudski šoli v Ormožu in Jožefa Kotnika, nadučitelja v Soboti.

Darilo Bosancev za trupe Slovence. Predsednik Deželne vlade za Slovenijo dr. Janko Brejo je od predsednika »Dobrotno - prosvetne zdruge Jugoslovencev« v Sarajevu, gospo Lucije Sunaričeve, prejel znesek 4790 K, ki ga je imenovana zdruza kot čisti prebitek dne 9. februarja prilepila »Slovenske akademije« naklonila trpečim Slovence. Denar se je izročil Slovenskemu odboru za goriske begunce v Ljubljani.

Svarilo glede potovanja v Avstrijo. Z Dunaja poročila LJ. kor. urad: Uradna objava svari za časa zigosanja, to je do 24. t. m. pred potovanji v ozemlje nemško - avstrijske države, ker bodo v tem času vsi potniki brezizjemno in brez ozirov na osebo ali na morda predložene legitimacije in poročila natančno, po potrebi tudi telesno preiskani. Po možnosti naj noben potnik ne jemlje s seboj priloge, ker je pregledovanje le-te zelo strogo in se bo vršilo brez ozirov na to ali potnik vsled takega pregleda morda zamudi vlak. Potniki morajo tudi za dejstvo računati, da se jim pridruži večja, kakor tudi ročna priloga pri pregledovanju. Kdor bi skušal proti obtožbi prepovedi o uvažanju bankovcev sprati take bankovce v Nemško Avstrijo, temu se denar zaseže s pridržkom nadaljnjega kazenskega postopanja proti njemu.

Grmenje topov so slišali v Novem mestu prav različno različni ljudje, dne 8. marca. Slišalo se je od Gorice sem. Ravno ta dan je letel tudi naš aeroplan čez Novo mesto v smeri proti Zagrebu.

Slike francoskih generalov v korist našim invalidom. Gospod profesor inž. L. C. Meurville, sin velikega francoskega naroda, kateremu se imamo vsi Jugoslovani poleg Srbije v prvi vrsti zahvaljevati, da smo osvobodili, je izdal slike francoskih generalov. Slike so v izložbi Narodne knjižarne in nam predstavljajo najsilnejše generale, kateri so pravi nasledniki Velikega Napoleona in so uničili največji militarizem sveta. Kako so krasne, nobene napuha ali vojaške močovitosti ni na njih, kakor se je videlo na slikah nemških in avstrijskih generalov. Namenjene so pa v človekoljubno svrhu na korist našim invalidom. Naj ne bo hiše, šolskega razreda, županskega urada, nobene sobe družve, gostilni, ki bi jih ne krasile te slike! Invalidi, delujte povsod za prodajo teh slik, katere so v vašo korist! Prosimo vse časopise, da pogosto priobčijo par vrstice v razporeditvi teh slik. Želim pa, da se izda tudi slike vseh slavnih srbskih junakov — naših bratov.

Vpokoileni učitelji in vdovam. Da more višji šolski svet v Ljubljani odmeriti tistim učiteljem (učiteljicam), ki so bili vpokojeni do 31. junija 1918 prijavne pokojnine v zmislu navedbe celokupne deželne vlade z dne 14. svečana 1919 št. 331 uradnega lista, ter vdovam in sirotam po učiteljih vdovinih in vzgojevalnicah, se pozivljajo vpokojeni učitelji, vdove in varuhi mladotnih otrok učiteljev, ki so služili v šolskih okraih bivših vojvodin Kranjske in Štajerske, da vnošljive naravnost na višji šolski svet v Ljubljano do vsečera 15. malega travna 1919 potrebne podatke in službene dokumente in sicer: a) vpokojeni učitelji dekret s kotrim se jim je odmerila pokojnina in če bi tega več ne imeli, službene dokumente, iz kojih bo razvidno, koliko službenih let so imeli, ko so stopili v

pokoji; b) vdove in varuhi na dekret, s kojim se so prisodile vdovnine in vzgojevalnice, in službene dokumente umrlega učitelja (soprotka in očeta). Ako bi ne imeli več teh dokumentov, naj nanovode, koliko službenih let je imel umrli soprog, ko je prominil ali ko je bil vpokojen. Vpokojeni, vdove učiteljev in varuhi učiteljskih sirot gorjskih šolskih okrajev naj pošljejo morebitne dodatke k svojim prijavam, ki se že nahajajo pri višjem šolskem svetu. Vpokojeni, vdove in varuhi učiteljskih sirot iz bivše vojvodine Koroske pa naj vpošljejo do 10. malega travna 1919 vloge, podatke in službene dokumente šolskemu komisariatu v Velikovo, ki bo skrbel, da dosepejo za neslivo višjemu šolskemu svetu v Ljubljano.

Nedeljski počitek pismonoš. Pričeni z 16. marcem 1919 se vsled upliva nedeljskega počitka pismonoš, ob nedeljah ne bodo dostavljale pisemske poštice izveniš ekspresnih pisem. Pač pa je strankam dovoljeno, da pridejo iskat morebiti dole take pošiljke na poštni urad Ljubljana I. v oddelku pisemskih dostavilavcev I. nadstropje, kjer se bo nihovim željam v polni meri ustreglo in dalo potisnila. Izjava, Ker nesozglašeno med R. Jakopičem in »Društvom slovs. vpozemnikov« v Ljubljani, ki je našlo izraza v govorih, katere niso v nikakem stiku s društvom, in v par noticah v ljubljanskih dnevnikih, ne spada v javnost, naj se smatra zadevo za zaključeno. R. Jakopič. Za odbor društva: Ferdo Vesel, predsednik. H. Smrek, tajnik.

Rojanski Sokol iz Trsta pošilja tem potom vsem jugoslovanskim šolskim društvom prirčni bratek »Na zdar«. Zasnovan je, da so krenili neodrešenih Sokolov vedno nabrušiti in pripraviti, da pribere Jugoslavij kar je njegova. Rojanski, ter ostala šolska društva v zasedenih krajih se nemoteno delujejo in širijo Sokolske vrste. — Vladimir Kravos, tajnik rojanskega Sokola.

Kočevski Slovenci sezdajo na skoro svoji Narodni dom v veliko restavracijo in modernim hotelom ter vsemi prostori, ki jih bodo rabila narodna društva kot Sokol. Citalnica št. Zlati telovadnici se bo posvetila veliki pozornosti. Projektirana je tudi velikanška zborovalna dvorana za shode, igre in druge družabne in narodne prireditve. Vsa stavba bo stala na brezdvomno naličenem in natični pripravišem kraju v Kočevju, poleg dr. Šatovičeve vile blizu kolodvora. Prostor je dal v ta namen brezplačno na razpolago znani kočevski Slovenec veleindustrialec Anton Kaifež.

Porotno zasedanje v Novem mestu. Dne 17. t. m. se prične pri okrožnem sodišču v Novem mestu prvo porotno zasedanje, ki bo trajalo 3 dni. Pred to prvo jugoslovansko poroto pridejo: Miha Hudoklin iz Kostanjevice (nestalnega bivališča) radi tatvine, Makso Jaklič in Janko Draseli delavca iz Brezovice, ron. Jožef Pire iz Breze, uboi. Rudolf Šušteršič iz Martinice vasi, ron. Aloizij Držić iz Ribnice pri Vel. Dolini, težka telesna poškodba.

Na meščanski šoli v Zalcu je Višji šolski svet imenoval Ivana Koržeta, strokovnega učitelja na meščanski šoli v Zalcu, za začasnega ravnatelja na tej šoli.

Posnemani in hvale vredno. Stražna stonija Celjskega pešpolka v Celju deluje res, vse hvale vredno. Močivo se ne izobražuje samo v vojaškem smislu, temveč se vrše dnevno predavanje o naši srbski in hrvaški zgodovini, o sedajni politiki, o lepemu vedenju itak. Kot sem čul se je dosegel že lep uspeh. Stoinja je naročena na 10 istisov »Nove dobe«, 5 istisov »Slovenskega Narod«, 5 istisov »Slovenec«, 5 istisov »Stražec«, 5 istisov »Slovenskega rospodarija«, 2 istisa »Jugoslavije« in 2 istisa »Kurenta«. Nadale so častniki, podčastniki in moštvo omenjene stoinje že tako lepe svote v dobrodelne namene darovali kot na primer: za srbsko siročak 540 K, za ranjene in bolne vojake v nadomestni bolnici v Celju, da si naročijo slovenske časopise 120 kron, za spomenik na koroskem nadljud vojakov Celjskega pešpolka 740 K. — Kot se govori, se urejate soka, v kateri se otvori stoinjska čitalnica, v kateri se bodo gojilo tudi petje, godba, domače igre, predavanja itd. Za knjige in časopise se je pri imenovanju stoinji že nabrala lepa svota 250 K. Človek, kateri je v stari Avstriji okušal sladkosti vojaškega življenja se mora nad tem lepim činom nad vse razveseliti, ker je pripravljen, da se ne bode naša mladina pri vojakih kot nekdaš okuževala, temveč izobraževala. Kaj pa drugi slovenski polki, batalioni in stoinje, se te že povsod za izobražbo našega vojaštva poskrbelo? Poveljniku omenjene stoinje gre pač javna zahvala. — Popotnik.

Umrli so v Ljubljani poštini official Henrik Misloj in gđ. Jerica Bizjak N. v m. p.!

Vremensko poročilo.

Marec		Stanje barometra v mm		Temperatura v °C		Vetrovi		Nebo.	
Marec		Čas opazovanja		Temperatura v °C		Vetrovi		Nebo.	
8.	2. pop.	736.3	10.1	sl. j.og.	pol obl.				
9.	9. zv.	357	72	sl. j.og.	brezvetr.				
9.	7. zv.	732.9	61	sl. j.og.	več oblak.				
9.	2. pop.	733.5	11.7	sl. j.og.	več. jasno				
10.	9. zv.	736.1	6.7	sl. j.og.	brezvetr.				
10.	7. zv.	738.5	1.4	sl. j.og.	megla				

Padavina v 24 urah mm 0.6 — Srednja dnevna temperatura 8.2, normalna 2.4. Vremenska napoved za jutri: hladno, severni, deloma oblačno.

Spominjajte se zaklada „Slov. sokolske zveze“.

Kultura.

Koncert C. Medvedove, ki bi se imel vršiti danes, ponedeljek, ob pol 8. zvečer, se valed slavnostnega sprejema angleškega kardinala Bournea preloži na enega prihodnjih dni. Natančni datum se objavi pravčasno.

Glasbena Matice. Vse pevke in pevce, ki so pred ameriško mislijo v Narodnem domu ali pri koncertu na čast srbskim častnikom peli, odbor tem potom nuno prosi, da siurmo pridejo v enaki opravi, (če moreže) pevke v narodnih nošah) jutri, v torek ob pol peti uri v stranske prostore Unionske dvorane, da s pesmijo počastimo visokega gosta, velikega prijatelja Jugoslovancev angleškega kardinala Bournea!

Balokovičev koncert. Veliki hrvmetnik, violinski virtuos Zlatko Balokovič priredi v petek 14. marca v Unionski dvorani dobrodelni koncert na korist organizacije jugoslovanskih žena za celo naše kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vstopnice za ta koncert, ki bo obsejal same izbrane slovenske skladbe, se bodo od jutri naprej prodajale v trafiki v Prešernovi ulici. Za isti dobrodelni namen za »Kolo jugoslovanskih žen« priredi Balokovič v celom kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev turnejo, na kateri bo izvaljal 52 dobrodelnih koncertov. Kot pianist ga bo spremljal vseučiliški profesor iz Zagreba gospod dr. Huzon pl. Mihalevič (brat bivšega hrvaškega bana). Opozorjamo že danes in toplo priporočamo obisk tega koncerta jugoslovanske vzajemnosti. (Glasbena Matice).

»Strahovi«. V lsbnovih »Strahovih« je v soboto Oswald igral gospod Nučič. Umevno je samo po sebi, da se je pozornost vsega občinstva v prvi vrsti obračala na to vlogo, ki tako pretresljivo prikazuje bedno žrtve očetove mladostne razpačnosti in razuzdanosti. Gospod Nučič je podal v njej jako mnogo samorasilih vrlin; poleg tega se sme reči, da je bila njegova stvaritev umetniško izdelana, premissana in otnjena do zadnje poteze. Gospod Nučič je v jecavo govorico, z mlahavimi, toda nikdar pretiranimi gibi in z izrazno prikrojeno zunanostjo priradno očrtal telesno razpadanje in duševno razkiranje svojega junaka, provzročeno po blaznem strahu. Zlati velik je bil v zadnjem aktu, kjer je razvil toliko realistične potence, da je dejanje popolnoma snel iz gledališkega okvira ter podal kos resničnega življenja in grozotnega umiranja. — Gospa Buksekova je kot Oswaldova mati takisto razvijala veliko dramatično silo. Njena igra je bila v razgovoru s pastorjem izkrajja poslovno umerna, kakor je treba, toda potem, ko gospa Alvingova tako uničujoče obtožuje prepadalega soproga, je z mračno energijo dajala duška dolgo prikrivanemu trpljenju in studu; prizori z Oswaldom pa so preplevali od iskrene materine ljubezni in ledene groze. — Gospod Bratina je kot pastor izpočetka nastopal dosti srečno, tako da je bilo pričakovati dobre kreacije; pozneje pa je žal odrekel, zlasti zategadelj, ker ni bilo v njegovem glasu nobene modulacije, tudi ne tam, kjer je afekt brezpopojno zahteval strastno izražanje; zato je bila vsa njegova igra brezbarvna in nezanimljiva. — Gospod Prek je kot Engstrand kazal priznanja vredne ambicije in dobre momente, vendar so se njegovi stvaritvi še poznale začetniške pege. — Gospa Juvanova je Regino opremila z afirmativno sebičnostjo, ki je atavistično željna življenja in uživanja. — Občinstvo je zlasti gospoda Nučiča in gospo Buksekovo v vsakem aktu odlikovalo z bogatim priznanjem. Parter je bil dobro zaseden, lože pa so zevale od praznoti, kakor je temu že od nekdaj tako, kadar se na odru razpravljajo težkorezna vprašanja socialnega pomena.

Repertoar Narodnega gledališča. Dramsko gledališče: V ponedeljek 11. t. m. ostane gledališče zaprto. V torek 11. t. m. ob 8. zvečer H. Ibsena »Strahovi« za abonement »A«. V sredo 12. t. m. ob pol 8. zvečer H. Ibsena »Strahovi« za abonement »A«. V sredo 12. t. m. ob 4. popoldne »Mamselle Nitouche« izven abonementa za p. n. občinstvo iz dežela V. V četrtek 13. t. m. ob pol 8. zvečer »Boheme« za abonement »A«. V sredo 12. t. m. ob 4. popoldne »Mamselle Nitouche« izven abonementa za p. n. občinstvo iz dežela V. V četrtek 13. t. m. ob pol 8. zvečer »Boheme« za abonement »A«. V p. n. abonement. Oni g. abonenti, ki so svoječastno plačali le polletni abonma, a se namorevajo abonirati tudi za drugo polletno sezono, se prosijo, da se vsaj do srede, t. i. 12. t. m. zaelze v gledališki pisarni (soba št. 6) v svrhu dviza tozadevnih vstopnic.

Vodnikova akademija bo v telovadnici državne gimnazije v Novem mestu v četrtek dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne. Prireditve je javna. Čisti dohodek se namenja dijaškemu podpor-nemu društvu.

Gospodarstvo.

Pomožna bolniška blagajna in za druga rokod in sored obrtov v Kranju sta pričeli zopet redno poslovati. Uradne ure vsak delavnik od 9—12 ure in od 2—5 ure popoldne. Pisarna se nahaja v Prečevci hiši.

Ustanovni sestanek avtomobilne prometne družbe Drava na Ptui. V ponedeljek dne 2. marca 1919 vršil se je na Ptui sestanek interesentov za ustanovitve avtomobilne družbe, katere bi naj izvalja avtomobilni promet na prokah Celje - Maribor - Ptui - Sv. Lenart - Radzosa - Ljutomer - Ormož - Varadin in Kogaška Slatina. Od strani oblasti udeležili so se tega sestanka komisar mesta Ptui dr. Jurčič, okrajni glavar dr. Pirkanier in komisar okrajnega zastopa Miha Brečič. Po vzajemnem pogovoru sestavlja se je pod predsedništvom dr. Ivana Fermeveca, odvetnika na Ptui, pripravljali odbori, v katerega so se izvolili Miha Brečič, Ivan Vošnjak in dr. Bela Stubeš iz Ptui in dr. Milan Goršek ob Sv. Lenartu. Za pripravljati odbori je dobil nalogo stoniti takoj v zvezo z vlado, da se ustanovi v koliko te vlada sama zainteresirana na navedenih progah in da se z njo eventualno ak-

ne kak modus skupne izvedbe vseh ali poedinih prog. Nadale vabi ta odbor vse interese, da naj stopijo v njegov krog, da se s tem omogoči na eni strani ustreči kolikor moreže zahtevam poedinih krajev in da se na drugi strani čim najbolje povprešje izvedba te za gospodarsko prepotrebne načrta.

Pokojninsko zavarovanje nameščencev. Vse službodaivce, ki imajo pokojninskemu zavarovanju zavezane nameščence opozorjamo ponovno na naredbo poverništva za socialno skrbstvo o pokojninskem zavarovanju nameščencev (Uradni list z dne 13. februarja 1919). Po tej naredbi morajo službodaivci predložiti politični oblasti I. stopnje (okrajnemu glavarstvu oz. magistratu) zadnje še veljavne odloke o zavarovalni dolžnosti in o predpisu premij, oziroma odloke o izpremembi uvrstitve v plačne razrede (Bescheid über die Versicherungspflicht und die Vorschreibung von Prämien oziroma Bescheid über die Gehaltsklasseneinreihung). Določa se, da nekateri pošiljajo te listine naravnost po pokojninskemu zavodu v Ljubljano. To zavodu delo zelo težkuje.

Zavarovanje delavcev zoper nezgode. Nekateri nezgodnemu zavarovanju zavezani podjetniki pošiljajo v Uradnem listu z dne 2. februarja 1919 zahtevane listine naravnost zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljano, dočim je v točni odredbi (št. 264) izrečno predpisano, da je potrebne listine (uvrstitvene odloke, prijave obratov, izjav o plačani premiji) pošiljati političnim oblastim I. stopnje. Te oblasti skrbje za to, da vsi delodavci izvrše svoje dolžnosti — in zato je neobhodno potrebno, da te oblasti prve dobe te listine v roke.

Klasifikacija konj. H. klasifikaciji konj morajo priti letos izjemoma tudi vsi garjevi konji, četudi bi bili po uradnih živinodržavnih kontumacirani.

Društvene vesti in prireditve.

Društvo inženierjev nuno vabi vse člane na občen sestanek, ki se vrši v torek 11. marca t. l. ob 8. uri zvečer v mestni posvetovalnici (magistrat). Predmet sestanka je volitev subkomisije za provizorno nastanitev in opremo vseučilišča ter za načrtanje zadevnih gradben. (V smislu poziva deželne vlade vseučiliški komisiji). Nadale volitev v subkomisijo za tehniško fakulteto. V ozirom na posebno nujnost in važnost predmetnih zadev naj bi došli g. člani polnoštevno. — Ing. Sturgar l. r. predsednik.

Društvo jugoslovanskih železniskih uradnikov. Javi, da je za 16. t. m. napovedani izredni občni zbor odložen na poznejši čas.

Splošna železniška organizacija za Jugoslavijo sklicuje sestanek vseh vpokojencev državnih železnice dne 11. marca v gostilno gosp. Jemce (Stim) v Spodnjo Sisko ob pol 6. zvečer. Na dnevnem redu je pogovor glede izplačevanja pokojnin in draginskih doklad.

Zadruga kovinskih obrtov v Ljubljani. Bode imela v sredo 12. t. m. ob 7. zvečer v zadrugi pisarni Sv. Petra cesta št. 5 izvanredno zborovanje ter vlnudno vabi vse g. člane k obilni udeležbi.

Telovadno društvo »Sokol« v Kočevju ima svoji redni občni zbor v soboto, dne 15. marca 1919 popoldne ob 6. uri v gostilni Josipa Beljana v Kočevju.

Kočevska podružnica družbe Sv. Cirila in Metoda ima svoji redni občni zbor v soboto, dne 15. marca 1919 ob 5. uri popoldne v gostilni Josipa Beljana v Kočevju. Odbor pričakuje temveč zanimanja in udeležbo, ker podružnica vsled vstopka vseh odbornikov v vofno službovanje ves čas vojne žal ni nič delovala. Osvobodilni in narodni vznemirjen kočevski Slovenci ne smejo in tudi nečejo zaostati za drugimi kar se tiče tudi take kulturne važne družbe, kakor je naša šolska družba.

Najnovejša poročila.

Posebna brzljavna poročila »Slov. Narod«.

SAVEZNIŠKA KOMISIJA ZA PREISKAVO NAJNOVEJŠEGA ITALIJANSKO - JUGOSLOVANSKEGA SPORA.

Geneve, 9. marca. Po zadržilu z italijanske strani pomeni imenovanje posebne komisije za preiskavo ljubljanskih dogodkov velik diplomatski uspeh italijanske vlade. Z italijanske strani se udeležijo te komisije general Segre. Ta triditev italijanskih faktorjev pa ne odgovarja resnici. Zakaj Italijani so zahtevali samo preiskavo dogodkov v Ljubljani, dočim so zavezniški te preiskavo raztegnili tudi na zatvoritev meja s strani Italije. Italijansko časopisje ne sme ali neče beležiti obenem tudi dejstva, da so zavezniški radi te zatvoritve naslovili tudi težka očitanja na italijansko adreso.

BOLGARSKA PROPAGANDA.

Geneve, 9. marca. Sahanov, bolgarski minister, ki pripada socialistični stranki, razvija v zvezi z že javljano bolgarsko akcijo narodnjaške stranke bivšega ministrskega predsednika Gešova, izredno živahno delovanje, da bi razbremenili Bolgarsko. Odlični politiki drugih balkanskih držav v Parizu izjavljajo z ozirom na to Sahanovo delovanje, da je avtoriteta tega bolgarskega državnika pri vseh zavezniških in pri nepristanskih nevtalcih enaka ničli, zlasti ker je znano, da je bil eden najdelavnejših agentov nemške politike v Stockholmu.

FRANCOSKO ČASOPISJE PROTI NEMČIJ. — NEMČIJA MORA PODPISATI MIROVNE POGOJE.

Geneve, 9. marca. Celokupno pariško časopisje priobčuje ostre članke proti Nemčiji. »L'Homme Libre«, glasilo ministrskega predsednika Clemenceaua, kaže: »Nemci nimajo pravice, da bi se pritoževali, da zavzemajo velesile

proti Nemčiji drugo stališče, kakor proti Rusiji in Romunski. Zavezniški nečejo Nemčije razkosati, se manj pa podjarmiti, preprečiti pa hočejo, da bi jim se kdaj mogla škodovati. V to svrhu je treba preprečiti, da bi imela Nemčija močno armado, da bi imela zobovje, da grize, predvsem pa je treba skrbeti za to, da poravna vso škodo in da zadoščenje za vse izvršene zločine. Nemčija naj si prihrani vsako ogorčenje. Od nje se ne zahteva nobene diskusije, marveč njena dolžnost je, da podpiše mirovne pogoje. In te pogoje bo tudi podpisala.

RIZIKO AVSTRIJE, AKO SE ZDRUŽI Z NEMČIJO.

Geneve, 9. marca. Pariški »Le Journal« piše: Do danes so zmagojuče velesile delale v Avstriji samo negativno politiko ter so brez strasti zrlje na propagando za priklonjenje Avstrije Nemčiji. Sedaj jim nudi vprašanje prehrane ugodno priliko, da prično pogajanja z Dunajem ter prepričajo Avstrijo o riziku, ki je neizogiben za nje, ako proglaše svojo solidarnost s Parijami Evrope (Nemci).

FRANCOSKO ČASOPISJE PROTI ZDRUŽITVI AVSTRIJE Z NEMČIJO.

Geneve, 9. marca. Vse francosko časopisje protestuje znova proti združitvi Nemške Avstrije z Nemčijo. »Le Temps« nasvetuje, naj se skrbje za prehrano Avstrije in se naj pri tem zlasti ozira na francoske interese. »Journal des Debats« naglašja, da samoodločba narodov ne sme imeti za posledice, da bi se Avstrija združila z Nemčijo.

RAZPRAVA PROTI ATENTATORJU NA CLEMENCEAU.

Geneve, 9. marca. Obravnava proti atentatorju na ministrskega predsednika Clemenceaua, Cottinu, se bo vršila dne 14. marca pred tretjim vojnim sodiščem. Pred istim sodiščem se prične dne 27. marca tudi proces proti senatorju Humbertu. Razprava pri morilcu socialističnega voditelja Jaurresa Villainu se prične dne 31. marca, in sicer pred porotnim sodiščem.

BIVŠI MINISTER PRINC WINDISCH-GRATZ SE PERE.

Geneve, 8. marca. Bivši minister princ Windischgrätz priobčuje v tukajšnjih listih izjave proti natolcevanju ogrskih listov in trdi, da rad daje odgovor za svoje početje. To je izjavil tudi ogrski vladi opetovano, tej pa gre menda le za to, da ga zvabi na Ogrsko in tako odstrani neljubo ji pričo v nevtalnem inozemstvu, ki ve preveč o današnjih ogrskih mogotcih. V svojih izjavah ostro protestira proti brezmišelnim trditvam, da je bil on udeležen pri komplotu pri Eisnerju ter končno izjavlja, da če ogrska vlada ravno išče morilce, naj izve, da so mu dobro znane podrobnosti o umoru grofa Tisze in da bo v danem slučaju evropsko javnost o tej zanimivi zadevi podučila.

Poročila ljubljanskega dopisnega urada

DANES SE OTVORI MEJA PRI LOGATCU?

LDU, Pariz, 8. marca. Reuterjev urad poroča: Aliranci so sklenili, dobaviti Avstriji vsak dan 3000 ton živih od 80.000 ton, ki čakajo v Trstu transporta. Pričakuje se, da bo italijansko-slovenska meja v ponedeljek zopet odprta.

Aprovizacija.

+Prodajalci moke se vabijo, da se zglašje v sredo, dne 12. t. m. ob 9. uri v mestni posvetovalnici radi nakazila moke.

+Aprovizacija inž. žel. Ljubljana glav. kolodvor bo poslovala od 11. t. m. naprej dopoldne od 8. do pol 1. popoldne na od 2. do 5. Dobi se zdaj fižol, kislo zelje, namizno olje, malinkovec in vžigalice.

Poizvedbe.

Izgnanila se je v petek jutraj med 8. do 9. uro na poti od Trance, čez Mestni trg, Lingerjevo ulico, Šolski drevo-red, trg Sv. Petra cesto do Ilirske ulice črna baržunasta pomnadura z večjo svoto denarja in več ključki. Ker je oseba, ki je izgnanila, ravna služkinja in denar ni bil nujen, prosil se, da odda najditelj pomnaduro proti nagradi v uradništvu »Slov. Narod« ali pa v Ilirski ulici 21/II. levo.

Zamenjan klobuk. Oni gospod, ki je v petek 8. t. m. ob 10. zvečer v kavarni »Europa« zamenjal plišasti klobuk, naj se oglasi pri blagajni v kavarni, kjer dobi svojega.

Poizvedovalnica.

Mlekarska zveza, Ljubljana, iz trgovskih odnosov nuno rabi ime in naslov kolodvorskega častnika v Sežani v začetku novembra 1918; enako tudi ime poslujočega člana Narodnega sveta Istotam. Komur je eno ali drugo ime znano, naj blagovoli to naznaniti Mlekarski zvezi v Ljubljani. Prvi naznanilec se primerno nagradi. 2810

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Gig, malo rabljen in eleganten, se prodaja. Rimski c. 21

Učiteljica išče sobo s posebnim vzhodom. Ponudbe pod „Opremljena“ 2885 na upravo tega lista.

Pisarniška ali risarska moč želi kje v mestu Ljubljana za 3 mesece vstopiti v službo. Kdo, pove upr. St. Nar. 2869

Katakarica išče službo v pošti in dobri gostilni. Gre tudi na deželo. — Pisma oddati poštno ležeče Ljubljana pod „Pošta“ 2866.

Nekaj zlatih verižic in briljantnih prstanov pri D. Znanec, Ljubljana, Wolfova ulica št. 6. 2860

Predilnica in tkalnica v Trzinu išče za grad boljšega delavca, ki se tudi razume na vrh in domača dela ter razume nemško. 2848

Pisalni stroj, ameriškega sestava, jako dobro ohranjen, se prodaja. — Ogleda se lahko v pisani. Wolfova ulica št. 12. poleg trgovine s semeni, od 4. do 5. ure pop. 2862

Mesečno sebo event. s hrano išče gospos. Ponudbe z navedbo zahtevkov se prosijo pod „Skromne zahteve“ 2863 na upr. St. Nar.

Vrtinar, oženjen, vojaščin prost, z znanjem slovenskega in nemškega jezika se išče za takojšnji nastop. Plačilni zahtevki, starost in sprave na barona Hacbler, Šostanj, Jugoslavija. 2874

Proda se približno 5000 komadov 6 do 7 m dolgih drogov za hmeljeve nasade, ki so na ogled pri g. Antonu Jurca v Ptuj, kjer se dobijo tudi vsa druga tozadevna posajila. 2850

Brek, krasne izdelave, se takoj proda. Ogleda se pri tvrdki Wajana, Ljubljana, Kolodvorska ul. 25. 2735

Tapetniški vajenec se takoj sprejme. Poizve se v trafikah na Krakovskem nasipa št. 10. 2892

Vačena sprejme I. Blamovic, blinčavničar, Turjaški trg 6. Istotam se prodaja večja množina stare cinkaste pločevine. 2861

Modistinja Ana Skufca-Pogačnik, Florjanska ulica 28/1. sprejema in točno izvršuje vsa modistovska dela po najnižjih cenah. 2894

Sprejme se blagajničarka z večletno izobrazbo, v dobro idućo trgovino pod dobrimi pogoji. Ponudbe pod „Vetelina praksa“ 2867 na upr. St. Nar. 2867

Mikroskop, rabljen, s povečavo 50 do 300, se kupi. Cenjene ponudbe z navedbo cene in povečave pod „Mikroskop“ 2884 na upravnitvo Slovenskega Naroda. 2884

Proda se posestvo radi izseljenja. Hlisa s 5 sobami, 2 kuhinjama in kletjo ter hlev. Delavnica soda vode skuraj z obratom v obsežnem mestu. Naslov pove upr. St. Naroda. 2891

Za majhnega konja, 14 pesti visokega lahkega voza z dvema sedežima in s sedežem za kočijaža, nov ali star, vendar v dobrem stanju. Ponudbe na predilnico in tkalnico v Trzinu. 284

Mešani lasje, ako so sortirano nabrani, se plačajo 10 K čez dnevno ceno. Kateri hoče pojasniti, kako naj bodo mešani lasje nabrani oz. nakupljeni, da zasluži pri kili 10 K več, naj vpraša pri tvrdki Ivan Marovt, preparacija in trgovina s lasmi v Žalcu pri Celju. 2743

Sadjevec, vino in kisel vodo razpoložljiva A. 2737

Jeklena napeljava (Wertheimerica) se prodaja. Več se izve na Rinski cesti 10, II. nadst. desno. 2858

Posestvo ali mla se kupi eventuelno vrnemo v našem imenu. Cenl. ponudbe pros. Franjo S. Bervat, St. Peter pri Novem mestu. 2802

Proda se nekaj različnega pohištva Goropova ul. št. 4. I. nadst. 2883

Glasbila! Rog (Flügelhorn), pozavna, lesena flauta s 14 tipkami, se vredno prodajo. Poizve se Gradišče III. leve, vsak dan od 5. do pol 7. ure pop. 2878

Vaselina 1/8 plošč. škatiel kg po K 4 P 0 1/8 (mizarski v vrečah) K 8 — iz Lim sklad šča v Mariboru nudi Avstr. družba za vromet petroleja z o. z., podjetnica: Maribor. 2852

Ženitna ponudba! Mladenič, star 26 let, po poklicu trgovski pomočnik, začasnoprovizoričen orožnik, želi z svrhu ženitve znanja s gospodino ali mlado vdovo. Pogoj: nekaj tisoč kron premoženja ali da je lastnica kake trgovine. Samo resne ponudbe, če mogoče s sliko, do 12. 3. na upr. St. Nar. pod „Trgovski sotrudi“ 2875 vposlati.

Karbid na drobno in debelo ter svetiljke razpoložljive točno proti predplačilu trgovina Marini Šmer, Kercice. 1068

Vino belo, rdeče (svetle) temno, črno, letnikov 1917 in 1918 nudi MILO JESIN, Ljubljana, Florjanska ulica 36. 2889

Toaletni sapun veoma fina, parfimirana roba, nije ratni proizvod, prekrasno adjustiran, oko 200 tuceta brzo za prodati. B. JUNKER, Zagreb, Petrinjska 3, III. nadst. 2886

60 kg lepe kumne zadnje žetve, ceno odda Karol Skala, Kamnik. Modistka Pavla Ogrinc - Mrak Sp. Šiška, tik drž. kolodvora, Kolodvor. o. 208, se priporoča cenj. damam in tvrdkam, sprejema vsa v to stroko spadajoča dela, hitro in poceni.

Trbojevič i Pudarič agenturno komisioni posao Karlovac (Hrvatska) Zastopstvo: Mitrovica (Srem) i Beograd preporučuje se gosp. trgovcima za dobavo pšenice, kukuruza, brašna, masti itd. uz najpovoljnije uvjete.

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu ustanovljena od mestne občine Zagreb leta 1884.

sprejema v elementarnem in življenjskem oddelku vsakovrstna zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji in najmodernejšimi tarifi.

Zahtevajte prospekte katere pošilja in daje vsa potrebna pismena in ustnena pojasnila

Glavno zastopstvo za Slovenijo — Ljubljana, — Stari trg št. 11.

Sprejemamo posebno pozornost na zastopstvo, katerim se radi priključijo volilnega zastavka.

Wizari! Selek, vsako množico napredno, ali ledeno, Gledanje, 2534

Veliki teret, se radi odlopojanja ceno prodaja. Cigletova ulica 1/II. desno 2850

Vel avtomobilnih plošč 935 x 135 se kupi. Pismene ponudbe na upr. St. Naroda pod „Novi“ 2860

Tržniti diplomirana zobara kao assistenta i la tehničara. Ponude poslati Dr. Baumüller, zubar Split. 2890

Kupci pozor! 12 vozov novih vsake vrste in bukovih meter-skih div, 5 vagonov in 2 vagona bukovega oglja imamo napredaj. Avtor Jakobini, kovač v Kotevju. 2816

Išče se stanovanje z dvema sobama, ki je v petek v mestu ali okoli. Kdor ga odda, dobi 200 K in nekaj kg slanice za nagrado. Išče se tudi majhna mesečna soba dajalec se pripravi nagradi. Ponudbe pod „Stojanje“ poštno ležeče, Ljubljana. 2851

Trg. izvežan gospod, ki se je vrnil iz vojakov ter služboval kot I. moč v večji trgovini z mešanim blagom na drobno in debelo pri vinski kupčiji, trgovini z žganjem in deželni prireditelji, želi službo, najraje prevzame agencijo za vsa vrg stroko spadajoče predmete. — Cenj. ponudbe pod „Trgovski izvežan“ 2871.

Iščem za 1. avgust t. l. stanovanje 2 sob in pripadki. Mirna stranka 2 oseb. Valentin Kopit, upravnik Slovenskega Naroda.

Vedno velika zaloga 40% ruma, 40% slivovke namiznega, mandeljnov, rozin, riža ter kave pri tvrdki 2881

ČERNAK & VAL, Ljubljana, Vodnikov trg. 2.

MAST Gospodar, ki mi dá stanovanje 2 sob in pripadki, dobi kot nagrado vsak mesec 1 kg masti. Ponudbe na upr. St. Naroda pod „Mast“.

Več raznašalcev „Slovenskega Naroda“ se sprejme. Zglasiti se je v „Nar. tiskarni“.

Najfinejše vrste karbid izpošiljam vsako množico in vsake velikosti. Franko vsako železniško postajo a K 2-50 kilogram, v balonih a 110 kg netto.

Lepe karbiene svetiljke iz čistega cinka, sesalni sistem, z vsakovrstnimi gorilniki a K 26.—.

Velika izbira karbidnih gorilnikov od K 1.— paprej, se dobi v trgovini Karl Saria, Maribor ob Dravi.

SEMENA in druge in druge priporoča SEVER & KOMP. LJUBLJANA.

„SAMOSTREL“ Najraznovidnejši črni pred tatovi! Ženitna črna volopirarna iznajdba! Aparat „Samostrel“ se pritrjuje pri vratih ali oknih ter z močnim strelom točno javi in prežene nepovabljenega obiskovalca. „Samostrel“ opravlja svojo varnostno službo brezobzira in točno kot ura! Kjer strazi on, tam prebivalci mirno in brezskrbno spijo. Izboren prodajalni predmet za trgovce z gostinstvom in gostinstvo št. 1.

En komad z municijo in navodilom proti tatavstvu K 26.— pošiljamo prosto. Pri večjem naročilu popust.

Valentin Urbančič, Ljubljana, Francova ulica št. 1.

Stožnik za večjo rodbino, dobro okrasjena, se prodaja. Poljanska cesta 2838

Veliki črv za hrenovke je napredaj. Poizve se: Poljanska c. št. 2864

Beček star 14 let, želi vstopiti v kako trgovino kot učenc, najraje na deželo, ker se je že nekoliko učil. Naslov pove upravnitvo „St. Nar.“ 2893

Glasovir za 400 K. Dotični gospod, kupil glasovir, se naproša, da sporoči svoj naslov. 2898

Prodajalica, prva moč, z večletnimi izkušnjami mešane stroke, št. 1. Napolni lahko tudi kot blagajničarka. Dopisni pod „Prihod“ 2819 na upr. St. Naroda.

V najem se vzame trgovina ali lokal za obrt na prometnem kraju v mestu ali na deželi. Naslov pove upr. St. Naroda. 2818

Vrtinar, več nemščine in slovenščine, se sprejme proti dobremu plačilu na posestvu blizu Celja. Ponudbe s pričetkom o dosedanjih službah, naj se pošljejo trgovcu Robert Zauggu v Celju, Gasparova ul. 1. 2854

1000 kg premoga dobi, kdor mi prekrbi stanovanje z eno ali dvema sobama in kuhinjo za obitelji 3 oseb. Pismene ponudbe pod „Tisoč kg premoga“ 2806 na upr. St. Nar. 2805

Eno ali dve meblovani ali nemeblovani sobi v sredini mesta išče trgovec (rodno Čeh) za sebe in svojo soprogo. Plača po dogovoru. Cenj. ponudbe pod „Čeh/2822“ na upr. St. Nar. 2822

Dobro drva se prodajajo v polnih na metra in vagon, kakor tudi na drobno kila, od 500 kg naprej in se dostavijo o poljubno tudi na dom. Josip Plankar, Dolenska cesta št. 5, gostilna Kramar. 7828

Stanovanje s 4 lepimi sobami in električno trčno razsvetljavo, na prijaznem kraju v sredini mesta, zamestnim proti manjšemu z 2 ali 3 sobami in električno razsvetljavo. Ponudbe na upr. St. Nar. pod „Sredina mesta“ 2890

Veče iz močnega impregniranega nega 32x100 cm ali 50x64 cm cena 4 90 K. Nadalje slami-njake 128x200 cm, cena 39.— K pošilja po poštnem povzetju Ladorič Tomš, Podplat pri Rogatcu. 2872

Suha drva, trda in mehka, kupi v kolikor more prodajalec priskrbiti izvozno dovoljenje, vsako množico

EMIL WEYS, Holzhandlung, Duna (Wien) XVIII, Schottenbergstrasse 51. 75.

Prodajalno čevljev v Celju v hiši Nar. doma je otvorila mirenska „Čevljarska Zadruga“ t. č. Mozirje. Čevlji iz pravega usnja v vseh vrstah od delavskih do elegantnih. Trpežno ročno delo. Oglejte si osebno! 2897

Trgovska agentura in komisionjska trgovina s sedežem v Ljubljani, vsopovsed najbolje vpeljana, prevzema

zastopstva, v komisijo ali na lasten račun, zaloge prvovrstnih trdk za živliske, gospodarstvene kakor tudi vse druge stroke. Cenjene ponudbe pod „Za celo Jugosla-vijo“ na znanstveno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana. 2876

Mesarske tehtnice lastnega izdelka ima v zalogi tvrdka KAROL USAR, Maribor n. D. Grajska ulica št. 28. — Tovarna vsakovrstnih tehtnic. — Cene zmerne. — Popravila točno in ceno.

Cemu za pomlad nove obleke ako se s prebarvanjem starih in kemičnim čiščenjem zamazanih deoeče isto.

Najmodernejša barve, prihranek denarja. Hitra in točna izvršitev.

Prva in največja jupe. tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-blanje perila. **JOS. REICH**, Tovarna: Poljanski nasip št. 4. Podružnica: Sečemburgova ul. 4. Poštna naročila se točno izvršujejo.

MODNI SALON Z. GORJANC & KOMP. LJUBLJANA MESTNI TRG 3. LJUBLJANA priporoča cenj. damam veliko izbero najnovejših svetlih klobukov in čepic. — Sprejemajo se popravila, kakor se hitro in ceno izvršijo kakor tudi prebarvanje starih oblek.

Tonetu Svetliču izkazovali tako med boleznijo kakor tudi na zadnjem bridkem potu toliko ljubezni, se najiskrenejše zahvaljujemo, predvsem pa društvom Sokol I. Ljubljanski Zvon in Dr. trgovskih sotrudi za častno spremstvo in ginljive poslovilne žalostinke. Ljubljana, dne 7. sušca 1919. Rodbini Svetlič-Kastlik.

Zahvala. Vsem sorodnikom in prijateljem, ki so pokojnemu

Tonetu Svetliču izkazovali tako med boleznijo kakor tudi na zadnjem bridkem potu toliko ljubezni, se najiskrenejše zahvaljujemo, predvsem pa društvom Sokol I. Ljubljanski Zvon in Dr. trgovskih sotrudi za častno spremstvo in ginljive poslovilne žalostinke. Ljubljana, dne 7. sušca 1919. Rodbini Svetlič-Kastlik.

Zahvala. Vsem sorodnikom in prijateljem, ki so pokojnemu

Tonetu Svetliču izkazovali tako med boleznijo kakor tudi na zadnjem bridkem potu toliko ljubezni, se najiskrenejše zahvaljujemo, predvsem pa društvom Sokol I. Ljubljanski Zvon in Dr. trgovskih sotrudi za častno spremstvo in ginljive poslovilne žalostinke. Ljubljana, dne 7. sušca 1919. Rodbini Svetlič-Kastlik.

Zahvala. Vsem sorodnikom in prijateljem, ki so pokojnemu

Tonetu Svetliču izkazovali tako med boleznijo kakor tudi na zadnjem bridkem potu toliko ljubezni, se najiskrenejše zahvaljujemo, predvsem pa društvom Sokol I. Ljubljanski Zvon in Dr. trgovskih sotrudi za častno spremstvo in ginljive poslovilne žalostinke. Ljubljana, dne 7. sušca 1919. Rodbini Svetlič-Kastlik.

Zahvala. Vsem sorodnikom in prijateljem, ki so pokojnemu

Tonetu Svetliču izkazovali tako med boleznijo kakor tudi na zadnjem bridkem potu toliko ljubezni, se najiskrenejše zahvaljujemo, predvsem pa društvom Sokol I. Ljubljanski Zvon in Dr. trgovskih sotrudi za častno spremstvo in ginljive poslovilne žalostinke. Ljubljana, dne 7. sušca 1919. Rodbini Svetlič-Kastlik.

Zahvala. Vsem sorodnikom in prijateljem, ki so pokojnemu

Tonetu Svetliču izkazovali tako med boleznijo kakor tudi na zadnjem bridkem potu toliko ljubezni, se najiskrenejše zahvaljujemo, predvsem pa društvom Sokol I. Ljubljanski Zvon in Dr. trgovskih sotrudi za častno spremstvo in ginljive poslovilne žalostinke. Ljubljana, dne 7. sušca 1919. Rodbini Svetlič-Kastlik.

Zahvala. Vsem sorodnikom in prijateljem, ki so pokojnemu

Tonetu Svetliču izkazovali tako med boleznijo kakor tudi na zadnjem bridkem potu toliko ljubezni, se najiskrenejše zahvaljujemo, predvsem pa društvom Sokol I. Ljubljanski Zvon in Dr. trgovskih sotrudi za častno spremstvo in ginljive poslovilne žalostinke. Ljubljana, dne 7. sušca 1919. Rodbini Svetlič-Kastlik.